БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 3 (16.086). • 4 январь 1975 йил, шанба • Баҳоси 2 тийин.

КПСС Марказий Комитети ишонч билдириб айтадики, партиямиз, бутун совет халқи беш йилликнинг якунловчи йилида ҳам битмас-туганмас ижодий куч-ғайрат билан ишлайдилар, юксак уюшқоқлик намунасини кўрсатадилар ва коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги ажойиб ғалабаларга эришадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПАРТИЯГА, СОВЕТ ХАЛҚИГА МУРОЖААТИ

Азиз ўртоқлар!

Социалистик Ватанимиз янги, 1975 йилга — тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилига қадам қўйди. КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини, съезд ишлаб чиққан ички ва ташқи сиёсат йўлини амалга ошириш соҳасида партия билан халқ зўр бериб ишлаган, ижодий куч-ғайрат сарфлаган тўрт йил орқада қолди. Шу йиллар мобайнида Совет Иттифоқи ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларида олға томон анча катта қадам қўйди, унинг халқаро позициялари, бутун дунёдаги обрў-эътибори ва таъсири мустаҳкамланди дейиш учун бизда ҳамма асослар бор.

Совет кишилари ўтган 1974 йилдаги ўз ишларини ҳам қонуний ифтихор туйғуси билан якунламоқдалар. Шаҳар ва қишлоқларнинг меҳнатчилари оммавий социалистик мусобақани авж олдириб, хўжалик ва маданий қурилишда янги муваффақиятларга эришдилар.

Умуман халқ хўжалигини муттасил ривожлантириш таъминланганлиги, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда олға томон катта қадам қўйилганлиги ўтган тўрт йилнинг бош сиёсий якуни бўлди.

Совет Иттифоқининг иқтисодий қудратини интенсив кучайтириш давом эттирилмоқда. Социалистик индустрия янада юксак поғонага кўтарилди. Юзлаб йирик саноат корхоналари ишга туширилди. Саноат, қурилиш, транспорт ва алоқанинг барча тармоқлари янада ривож топди. Меҳнат унумдорлиги ошди, ишлаб чиқаришнинг техникавий даражаси кўтарилди, маҳсулотнинг кўпгина замонавий турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Партиянинг аграр сиёсати изчиллик билан амалга оширилганлиги натижасида (бу сиёсатнинг ҳозирги босқичдаги асосларини КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март Пленуми белгилаб берган эди) қишлоқ хўжалиги социалистик экономиканинг юксак даражада ривожланган секторига дадил айланиб бормоқда. Колхоз ва совхозларнинг моддий-техника базаси мустаҳкамланди, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кўпайди.

Совет кишилари КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан социал-иқтисодий программанинг самараларини реал сезиб турибдилар. Халқ фаровонлиги даражаси анча ошди. Ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи, колхозчиларнинг меҳнат ҳақи кўпайди. 30 миллиондан ортиқ кишининг пенсияси, нафақа ва стипендияси кўпайтирилди, оз таъминланган оилаларнинг болалари учун нафақа тўлаш жорий этилди. Уй-жой қурилиши кенг миқёсда давом эттирилди. Беш йиллик бошланганидан бери 45 миллион кишининг уй-жой шароитлари яхшиланди. Шаҳар ва қишлоқларимизнинг қиёфаси ўзгармоқда, мактаблар, касалхоналар, клублар, кинотеатрлар, савдо-сотиқ ва маиший хизмат корхоналари кўпаймоқда. Буларнинг ҳаммаси партиянинг халқ турмуши моддий ва маънавий даражасини ошириш йўли конкрет, амалий ишларда рўёбга чиқарилаётганлигининг яққол далилидир.

Мамлакатнинг мудофаа қудрати лозим даражада сақланмоқда. Ўз бурчига содиқ бўлган шавкатли Қуролли Кучларимиз Ватан чегараларини, халқнинг бунёдкорлик меҳнатини, социализмнинг тарихий ғалабаларини ишончли тарзда қўриқлаб турибдилар.

Советлар мамлакатидаги аҳвол, совет халқи фаровонлигининг ошиб бораётганлиги капиталистик дунёдаги меҳнаткашларнинг аҳволига ва вазиятга мутлақо ўхшамайди. Бизда иқтисодий кризис йўқ, ишсизлик, инфляция йўқ. Биз келажакка комил ишонч билан назар ташлаймиз.

Коммунистик қурилиш планларининг амалга оширилиши тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш билан чамбарчас боғланган. Партиямиз билан Совет давлатимиз бутун инсониятнинг манфаатлари ва орзу-умидларига мос келадиган шу олижаноб ва инсонпарвар мақсад йўлида КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан Тинчлик программасини амалга ошириш учун сабот-матонат ва изчиллик билан ҳаракат қилиб келмоқдалар. Совет кишилари осойишта шароитда яшаб, меҳнат қила олишлари учун ҳамма чоралар кўрилмоқда. Қардош социалистик мамлакатлар билан биргаликда халқаро кескинликни янада юмшатиш, турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли ҳамкорлигини кенгайтириш, империалистик агрессия ва реакцияга қарши, ҳамма халқлар учун мустаҳкам тинчлик ва хавфсизлик йўлида барча тараққийпарвар, тинчликсевар, кучларни жипслаштириш борасида бир қанча янги тадбирлар амалга оширилди.

Бизнинг барча муваффақиятларимиз — қаҳрамон ишчилар синфи, шонли колхозчи-деҳқонлар, халқ зиёлилари, совет хотин-қизлари, ажойиб ёшларимиз, ССР Иттифоқидаги барча миллат меҳнаткашлари илҳомбахш меҳнатининг натижасидир. Ўтган йили янада кенг қулоч ёзган социалистик мусобақа давомида кўпгина қимматли ташаббуслар юзага келди. Муқобил планлар қабул қилиш ва уларни бажариш ҳаракати кенгайди.

Тўққизинчи беш йиллик зарбдорлари ва илғор коллективлар шавкатли меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар. Улар — халқимизнинг ифтихори ва шон-шарафи бўлиб, ҳақли равишда умумхалқ иззат-икроми ва ҳурмат-эҳтиромини қозонгандирлар. Партия билан давлат уларнинг меҳнатини юксак қадрлаб, рағбатлантирмоқдалар. Кўпгина илғорлар ва новаторлар Ватаннинг юксак мукофотларига сазовор бўлдилар. Энг яхшиларнинг яхшиларига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Бир корхонада узоқ йиллар нуқсонсиз ишлаган ва ишлаб чиқаришда муваффақиятларга эришган ишчи ва колхозчилар Меҳнат шуҳрати ордени билан мукофотланмоқда. Тўққизинчи беш йиллик зарбдорларининг намунаси миллион-миллион совет кишиларини [illegible] руҳлантирмоқда.

Бизнинг барча муваффақиятларимиз — Коммунистик партиянинг ленинча сиёсати изчиллик билан амалга оширилаётганлигининг, партия, совет, касаба ва комсомол ташкилотлари [illegible] ишининг натижасидир. КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун кураш [illegible] совет жамиятининг мафкуравий-сиёсий бирлиги янада кучайди, СССР халқларининг [illegible] мустаҳкамланди. Совет кишилари Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини, КПСС Марказий Комитетининг, унинг ... Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Сиёсий бюросининг [illegible] фаолиятини тўла-тўкис маъқуллайди, актив қўллаб-қувватламоқдалар. Партия билан халқнинг бирлиги — [illegible] манбаи, барча ғалабаларимизнинг негизидир.

Азиз ўртоқлар!

Янги, 1975 йил — КПСС XXIV съезди белгилаб берган тўққизинчи беш йиллик вазифаларини тўла-тўкис бажаришни [illegible] лозим бўлган йилдир. Шу [illegible] ўнинчи беш йилликка [illegible], партиянинг узоқ муддатли социал-иқтисодий сиёсатини амалга ошириш учун [illegible]. Совет кишиларининг [illegible].

1975 йил — биз Улуғ Ватан урушидаги ғалабанинг 30 йиллигини нишонлайдиган йил бўлади, бу урушда совет халқи [illegible] социалистик Ватан ор-номуси, озодлиги ва мустақиллигини [illegible]. [illegible] муносиб кутиб олиш, уни меҳнат фронтида янги муваффақиятлар билан нишонлаш — ҳар бир совет кишисининг ватанпарварлик бурчидир.

Бизнинг бу йилги вазифаларимизни КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ва СССР Олий Советининг сессияси белгилаб берди. 1975 йилги халқ хўжалик планининг бажарилиши мамлакатнинг иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлашда, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини, фан ва маданиятни ривожлантиришда, меҳнаткашлар фаровонлигини оширишда янги катта қадам қўйилишини билдиради. Бу вазифаларнинг ҳал этилиши жуда катта иқтисодий, сиёсий ва халқаро аҳамиятга эга бўлади.

Социалистик саноат юксак суръатлар билан ривожлантирилаверади, унинг кўлами янада кўпроқ ортади. Қора ва рангли металлургия, машинасозлик, химия ва энергетиканинг, кўмир, нефть ва газ саноати, енгил ва озиқ-овқат саноатининг юзлаб янги корхоналари ишга туширилади.

Йирик территориал ишлаб-чиқариш комплексларини ривожлантириш, кўпгина муҳим халқ хўжалик объектларини, шу жумладан Кама автомобиль заводи, Байкал—Амур темир йўл магистрали, Чебоксари саноат тракторлари заводи, Усть-Илим ўрмон саноат комплекси, Ленинград ва Курск атом электр станциялари, Норак ва Саян-Шушенское ГЭСларини қуриш давом эттирилади. Буларнинг ҳаммаси Сибирь, Узоқ Шарқнинг ва мамлакат бошқа районларининг жуда катта бойликларини халққа тўларoқ хизмат қилдириш имконини беради.

Қишлоқ хўжалиги янги босқичга кўтарилади. Дон ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ҳамда тайёрлашни кўпайтириш мўлжалланмоқда. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини индустриал негизга изчиллик билан ўтказиш, уни ихтисослаштириш, концентрациялаш ва хўжаликлараро кооперациялаш, кенг миқёсда химиялаш ва мелиорациялаш соҳасида кўп иш қилиниши лозим. РСФСРнинг қора тупроқли бўлмаган зонаси қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг комплекс программасини амалга ошириш иши қизитиб юборилади.

Меҳнаткашларнинг фаровонлигини янада яхшилаш борасида муҳим тадбирлар кўзда тутилган. Иш ҳақи, ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган тўловлар ва имтиёзлар кўпайтирилади, уй-жой қурилишини, шунингдек мактаблар, касалхоналар ва коммунал-маиший объектлар қурилишини кенг кўламда давом эттириш белгиланган. Саноат ва озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва аҳолига сотиш кўпайтирилади. Партия совет кишиларининг турмуш даражасини ошириш, уларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш учун бундан буён ҳам ҳамма ишларни қилаверади.

Ўртоқлар!

1975 йилги халқ хўжалик планида орттирилган тажриба ва ҳаёт ўртага қўйган янги проблемалар ҳисобга олинган. Бу планда белгиланган топшириқлар нақадар тиғиз бўлмасин, бизда бу топшириқларни муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун зарур бўлган ҳамма имконият мавжуд. Бизда жуда катта иқтисодий қудрат, ишчилар, колхозчилар ва мутахассисларнинг ажойиб кадрлари, катта илмий-техникавий потенциал, бой табиий ресурслар бор.

Аммо мавжуд камчиликлардан ҳам кўз юмиб бўлмайди. Оғир индустрияда ҳам, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришда ҳам, қурилишда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам камчиликлар бор. Ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш ва ўзлаштириш муддатлари баъзан чўзилиб кетмоқда, айрим корхоналар планларни бажармаяпти. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати ва турлари ҳамиша ҳам ҳозирги замон талабларига мувофиқ, деб бўлмайди.

Ютуқларимизни ҳам, шунингдек пайдо бўлаётган проблемаларни ҳам ўз-ўзини танқид асосида муфассал таҳлил этиш олға томон қиладиган ҳаракатимизнинг зарур омилидир. Эндиликда катта-катта имкониятларимиздан ҳамма жойда моҳирона фойдаланмоқ, резервларни ишга солмоқ, камчиликларни қатъиян бартараф этмоқ, халқ хўжалигининг ҳамма бўғинлари ишини яхшиламоқ керак.

КПСС Марказий Комитети ишчилар, колхозчилар, мутахассислар, олимларни, барча совет кишиларини 1975 йил план топшириқларини тўла ва ошириб бажариш учун, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун, беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёздиришга чақирди. Камроқ чиқим қилиб, кўпроқ, сифатлироқ маҳсулот берайлик! — деган шиор мусобақанинг шиори бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Айни шу шиор социалистик мусобақа қатнашчиларининг диққат марказида бўлиши, ҳар бир меҳнат коллективи, барча заводлар, фабрикалар, шахталар, руда конлари ва қурилишлар, колхоз ва совхозлар, транспорт ва алоқа, маиший хизмат корхоналари, фан ва маданият муассасалари ишининг мазмуни ва маромини белгилаб туриши лозим.

Ҳозирги босқичда **мамлакат иқтисодий ўсишининг** миқдор кўрсаткичлари билан бирга **сифат кўрсаткичлари** тобора кўпроқ олдинги ўринга чиқариб қўйилмоқда. Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, унинг ютуқларини, меҳнат, ишлаб чиқариш ва бошқаришни ташкил этишнинг илғор методларини жорий қилиш, корхоналарни реконструкциялаш ва техника билан қайта қуроллантиришни планли равишда амалга ошириш, маҳсулотнинг юксак сифати учун оммавий ҳаракатни ривожлантириш — ҳозирги кунларимизнинг энг муҳим талабидир. Сифат учун, самарадорликни ошириш учун кураш фаолиятимизнинг ҳамма соҳаларини ўз ичига олиши керак.

Меҳнат унумдорлигини янада **ошириш** ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Шуни айтиш кифоя қиладики, меҳнат унумдорлигини атиги бир процент ошириш саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришини йилига сал кам 5 миллиард сўмлик кўпайтириш имконини беради. Бу йил саноат маҳсулотини кўпайтиришнинг 86 процентини, қишлоқ хўжалигида маҳсулот етиштиришни кўпайтиришнинг, қурилиш ва транспортдаги ишлар ҳажмини оширишнинг асосий қисмини шу омил ҳисобига қўлга киритиш мўлжалланмоқда. Меҳнат унумдорлигини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — ҳар бир совет кишисининг, ҳар бир меҳнат коллективининг шон-шараф ишидир.

Иқтисод ва тежамкорлик — социалистик хўжалик юритишнинг таркибий белгисидир. Материал, пул, табиий ресурсларимиздан, ҳар бир меҳнатчининг иш вақтидан омилкорлик билан оқилона фойдаланиш жуда муҳим. Миллион-миллион ишчилар, колхозчилар, мутахассислар, мамлакатнинг барча меҳнатчилари хом ашё, электр энергия ва материалларни тежашни ўзларининг жонажон иши деб билган тақдирдагина бунга эришиш мумкин. Эндиликда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотга материал сарфини атиги бир процент камайтириш миллий даромадни қўшимча равишда деярли тўрт миллиард сўм кўпайтириш деган маънони билдиради. Хўжасизлик ва исрофгарчиликка қарши қунт билан курашиш, социалистик мулкни, ижтимоий бойлигимизни авайлаб асраш — ҳар бир совет кишисининг бурчидир.

Мамлакатимизда халқ меҳнати билан жуда катта **ишлаб чиқариш фондлари вужудга** келтирилган. Шу фондлардан рационал фойдаланиш, янги ишга туширилган қувватларни тез ўзлаштириш, асбоб-ускуналарнинг бекор туришини камайтириш, техникага, ҳар бир станокка, машинага омилкорлик билан муносабатда бўлиш жуда катта иқтисодий самара беради. Саноатдаги фондларнинг самарадорлигини ишлаб чиқариш фондларининг ҳар бир сўмидан атиги бир тийин ошириш уч миллиард сўмлик тежам келтиради.

Тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун курашда меҳнат коллективлари олдида, ҳар бир совет кишиси олдида конкрет вазифалар турибди. Бу вазифалар ўз вақтида, виждонан, ишнинг кўзини билиб ҳал этилиши жуда муҳимдир. Шунга интилмоқ керакки, ҳар бир киши қунт билан ижодий меҳнат қилсин, меҳнат, давлат интизомига риоя этсин, ўзига ва ўз ўртоқларига юксак талабчан бўлсин. Ҳар бир бригада ва цех, ҳар бир корхона ва қурилиш, ҳар бир колхоз ва совхоз пухта ва аҳил ишлаши, топшириқларни, муқобил планларни, социалистик мажбуриятларни тўла ва ошириб бажариш йўлида бутун куч-ғайрати ва сабот-матонатини ишга солиши лозим. Бу — бутун ишимиз муваффақиятининг зарур шартидир.

КПСС Марказий Комитети совет жамиятининг етакчи кучи бўлган ишчилар синфига — саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа ходимлари — сизларга мурожаат қилади:

Беш йилликнинг якунловчи йили топшириқларини маҳсулот ҳажми, турлари ва сифати бўйича муддатидан аввал бажариш учун, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун актив суръатда курашингиз; иш вақтидан, асбоб-ускуналардан самарали фойдаланиш учун ҳаракат қилингиз, электр энергия, ёқилғи, хом ашё ва материалларни тежаб-тергаб сарфлангиз, янги объектларни муддатидан аввал ишга туширингиз, ишлаб чиқариш қувватларини тезроқ ўзлаштирингиз!

КПСС Марказий Комитети колхозчи деҳқонларга, совхозларнинг ишчиларига, қишлоқ хўжалиги ходимлари, сизларга мурожаат қилади:

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ва давлатга сотишни кўпайтирингиз; дон, пахта, қанд лавлаги, картошка ва бошқа экинлар ҳосилдорлигини ҳамда ялпи ҳосилини оширингиз; чорвачиликнинг маҳсулдорлигини кўтарингиз, чорва ва паррандаларни кўпайтирингиз; кўпроқ гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотлар етиштирингиз; маҳсулотнинг сифати учун, ҳар гектар ердан, ҳар бир трактор ва комбайндан, ҳар тонна минерал ўғитдан самарали фойдаланиш учун курашингиз!

КПСС Марказий Комитети халқ зиёлиларига, инженерлар ва техниклар, қишлоқ хўжалиги мутахассислари, фан ва маданият арбоблари, маориф ва соғлиқни сақлаш ходимлари, сизларга мурожаат қилади:

Бутун куч-ғайратни фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга сарфлангиз; фан билан ишлаб чиқаришнинг боғланишини мустаҳкамлангиз; фан, техника ва илғор тажриба ютуқларини практикага тезроқ жорий этингиз; совет маданияти, халқ маорифи ва соғлиқни сақлашни янада равнақ топтиришга ҳаракат қилингиз; ўз ижодингиз билан кишиларни меҳнатда янги жасоратлар кўрсатишга ва зафарларга эришишга руҳлантирингиз; янги инсонни камол топтиришга, ёшларимизни коммунизм идеаллари, совет ватанпарварлиги, пролетар интернационализми руҳида тарбиялашда бундан буён ҳам партиянинг содиқ ёрдамчилари бўлингиз!

КПСС Марказий Комитети савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат ва комунал хўжалик ходимлари, сизларга мурожаат қилади:

Маиший хизмат соҳасини ривожлантирингиз ва такомиллаштирингиз, ишнинг илғор форма ва методларини жорий қилингиз, совет кишиларига хизмат қилиш маданиятини оширингиз!

КПСС Марказий Комитети хотин-қизлар, сизларга мурожаат қилади:

Сизларнинг фидокорона меҳнатингиз, оила тўғрисидаги, болалар ҳақидаги оналик меҳрингиз бутун жамиятнинг бениҳоя зўр таҳсини ва ҳурматига сазовор бўлган. Янги, 1975 йил бутун планетада Хотин-қизлар йили сифатида нишонланади. Ижтимоий ҳаётда, Ватан бахт-саодати йўлидаги бунёдкорлик меҳнатида янада активроқ қатнашингиз!

КПСС Марказий Комитети Советлар мамлакатининг йигит ва қизлари, сизларга мурожаат қилади:

Кекса авлодларнинг муносиб ўринбосарлари, улар бошлаган қаҳрамонона ишлар ва анъаналарнинг давомчилари бўлингиз, билимларни қунт билан, сабот билан эгаллангиз, беш йилликнинг якунловчи йилини зарбдор меҳнат билан нишонлангиз; Коммунистик партия режаларининг муваффақиятли бажарилиши йўлидаги умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшингиз!

КПСС Марказий Комитети партия, совет, хўжалик, касаба союз, комсомол ташкилотларини омма орасидаги ишни доимо яхшилашга, социалистик мусобақани ташкил этишни, хўжаликка раҳбарлик методларини такомиллаштиришга, барча ходимларнинг топширилган иш учун масъулиятини оширишга **чақиради.** Хўжалик ва давлат аппаратининг ҳамма бўғинларида ленинча иш услубини қунт билан қарор топтириш, маҳкамачиликка, маҳаллийчиликка ва масъулиятсизликка қарши кескин курашиш, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш, камчиликларни дадил очиб ташлаш, муваффақиятли ишлашга ҳалақит бераётган ҳамма иллатларни тугатиш лозим.

Коммунистлар ва комсомолларнинг бурчи — мусобақага пешқадамлик қилишдан, унинг илҳомбахш ва ташкилотчи кучи бўлишдан, ишлаб чиқариш ва жамоат ҳаётида юксак онглилик ва ижодий активлик намунасини кўрсатишдан иборат. Улар тўққизинчи беш йилликни муносиб тугаллаш учун курашда меҳнат коллективларининг авангарди бўлиш ролини бундан буён ҳам актив бажаришлари керак.

Ўртоқлар!

Ватанимиз йил сайин тобора бадавлат ва бақувват бўлиб бормоқда, халқнинг турмуши яхшиланмоқда, биз келажакка, улуғ Ленин бизга васият қилиб қолдирган тарихий ишнинг ҳаққонийлигига комил ишонч билан эзгу мақсад — коммунизм сари олға бораверамиз.

КПСС Марказий Комитети ишонч билдириб айтадики, партиямиз, бутун совет халқи беш йилликнинг якунловчи йилида ҳам битмас-туганмас ижодий куч-ғайрат билан ишлайдилар, юксак уюшқоқлик намунасини кўрсатадилар ва коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги ажойиб ғалабаларга эришадилар.

Беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун, КПСС XXIV съезди ўртага қўйган улуғвор вазифаларни бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақаси байроғини баланд кўтарайлик!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ПОРТУГАЛИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ МОСКВАГА КЕЛДИ

Португалия Республикаси ташқи ишлар министри Мариу Соареш расмий визит билан 2 январда Москвага келди.

Португалия Республикаси ҳамда Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Шереметьево аэродромида Мариу Соарешни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

А. А. ГРОМИКО БИЛАН М. СОАРЕШ ЎРТАСИДА МУЗОКАРАЛАР

2 январда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Португалия Республикаси ташқи ишлар министри М. Соареш ўртасида музокаралар бошланди.

Дўстона вазиятда ўтган музокаралар давомида Совет—Португалия муносабатларига ҳамда уни ривожлантириш истиқболларига доир масалалар қараб чиқилди.

Министрлар Совет—Португалия муносабатларини тиклаш жараёнида ҳар иккала мамлакат халқларининг манфаатларини, Европада ва бутун дунёда тинчлик ҳамда хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатларини назарда тутиб, шу муносабатларни янада ривожлантириш ва кенгайтириш йўлида муҳим қадамлар қўйилганлигидан мамнун эканликларини билдирдилар.

* * *

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Португалия Республикаси ташқи ишлар министри М. Соареш ўртасида олиб борилаётган музокаралар 3 январь куни давом эттирилди.

Конструктив ва ишчанлик вазиятида ўтган музокаралар чоғида СССР билан Португалия ўртасидаги дўстона муносабатларни янада ривожлантириш масалалари кўриб чиқилди. Кўпгина халқаро проблемалар юзасидан, шу жумладан Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашни тезроқ тугаллаш, қуролсизланиш, мустамлакачиликни тугатиш масалалари ва ҳар икки томонни қизиқтирувчи бошқа проблемалар юзасидан ҳам фикрлашиб олинди.

Расмий ахборот

ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИЛДИ

3 январда Португалия Республикаси ташқи ишлар министри М. Соареш В. И. Ленин мавзолейини зиёрат қилиб, гулчамбар қўйди.

М. Соареш Кремль девори ёнидаги номаълум солдат қабрида бўлди ва гулчамбар қўйди. У фашизмга қарши курашда ҳалок бўлган совет жангчиларининг хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эслади.

СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари С. П. Козирев, СССРнинг Португалиядаги элчиси А. И. Калинин, СССР Ташқи ишлар министрлиги протокол бўлимининг мудири Д. С. Никифоров Португалия министрига ҳамроҳ бўлдилар.

Португалия томонидан Португалиянинг СССРдаги элчиси М. Висозу Невиш министр билан бирга бўлди.

(ТАСС).

ДАСТЛАБКИ ОДИМЛАР

1975 йилнинг дастлабки кунлариданоқ суюкли Ватанимизнинг ҳамма бурчакларида қизғин меҳнат вахтаси бошланди. Бу ҳақда республикамиз областларидан ҳар куни қувончли хат-хабарлар келиб турибди.

ПЕШҚАДАМ ТЕМИР ЙЎЛЧИЛАР

БУХОРО. Когон локомотив депоси ишчи-хизматчилари беш йилликнинг якунловчи йилини зафарли одимлар билан бошлашди. Улар дастлабки кунларданоқ планга қўшимча кўплаб халқ хўжалик юкларини тегишли манзилларга барвақт етказиб беришни таъминлашяпти. Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб ишлаётган А. Ашуров, В. Колесников, П. Чересов сингари илғор машинистлар ўз ҳамкасблари даврасида пешқадамлик қилмоқдалар. Ҳозир 1976 йил ҳисобига юк ташиётган бу машинистлар якунловчи йилда 10-12 тоннагача ёнилғи тежашни кўзлаганлар.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

* * *

ҚИШЛОҚ ҚУРУВЧИЛАРИ ЗАФАРИ

АНДИЖОН. Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили Ленин райони колхозлараро қурилиш бошқармаси коллективи ҳаётида янги саҳифа очди. Ўтган тўрт йил ичида 10 миллион 984 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажарган қишлоқ қурувчилари янги йил арафасида 3100 квадрат метр ҳажмидаги уй-жой биноларини фойдаланишга топширдилар. Ишлаб чиқариш кучларидан самарали фойдаланган бунёдкорлар қурилиш ишлари таннархини 6 процент арзонлаштиришга эришдилар.

Т. МАМАДАЛИЕВ.

СУРЪАТГА СУРЪАТ ҚЎШИБ...

СУРХОНДАРЁ. Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган Денов пахта тозалаш заводининг Эшмирза Ҳайдаров бошлиқ биринчи ишлаб чиқариш бригадаси аъзолари ўтган йилни катта ютуқлар билан якунлашди. Пландаги 933 тонна ўрнига 975 тонна тола, 120 тонна ўрнига 132 тонна момиқ ишлаб чиқардилар.

КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорларидан руҳланган бригада аъзолари якунловчи йилда ҳам суръатга-суръат қўшиб меҳнат қилишга аҳд қилишмоқда. Улар бригадалараро социалистик мусобақада ғолиб чиқиш ва йил охиригача пландан ташқари 40 тонна тола, 15 тонна момиқ тайёрлаш мажбуриятини олдилар.

У. БЕКМУРОДОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ИШГА ТУШИРИЛАДИГАН ОБЪЕКТЛАРДА

МУДДАТ МАСЪУЛИЯТИ

Янгийўл районидаги Свердлов номли совхозда бунёд этилаётган чорвачилик комплексининг биринчи навбати ўтган йил охирида фойдаланишга топширилиши керак эди. Комплекс ишга тушгач, сут етиштиришни саноат асосига ўтказиш имкони яратилади. Бу ерда 12500 бош сигир ва 720 бузоқ парвариш қилинади. Чорвадорлар Тошкент меҳнаткашларига кунига 20 тоннадан ортиқ сут етказиб берадиган бўладилар.

Айни кунларда ҳар бири 200 сигирга мўлжалланган олтита молхона пардозлаш ишлари тугалланмоқда. Улардан учтасида ускуналарни монтаж қилиш ҳам бошлаб юборилган. Бир ҳафтада 75 сигир соғиладиган учта блокка «Тандем» аппаратлари ўрнатиб бўлинди. 240 бузоқ боқиладиган бузоқхонада ҳам охирги ишлар олиб борилмоқда. Чорвачилик комплексидаги ёрдамчи бинолар қуриб битказилди.

Комплекс қурилишини олиб бораётган бош пудратчи — «Ташоблсельстрой» трестига қарашли 2-механизациялашган кўчма колонна коллективи сўнгги ойларда иш суръатини бирмунча оширди. Колоннанинг В. Рать, З. Галиев, А. Нуриддинов бошчилигидаги пардозловчилар ва бетончилар бригадалари қурувчилари фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Улар ойлик топшириқларини 120—130 процент қилиб адо этишяпти.

Лекин, колонна коллективи чорвачилик комплексидаги объектларни тўла фойдаланишга топшириш учун ҳали катта ҳажмдаги қурилиш-монтаж ишларини бажариши керак. [illegible] Молхоналарда ва комплекс территориясида ҳам катта ҳажмда-

ги ишлар бажарилиши лозим.

Бу, бош пудратчи ташкилотдан чорвачилик комплексини [illegible] механизмлардан унумли фойдаланишни талаб этади. Аммо, колонна раҳбарлари (бошлиғи М. Шапиро) қурилишда ишни икки сменада ташкил этиш, механизмларнинг самарали ишлашини таъминлаш учун қатъий чоралар кўрмаётирлар. Натижада қурилиш ишлари бу йил ҳам чўзилиб кетмоқда.

Лойиҳачи ташкилот — «Узгипросельхоз» институти мутахассислари чорвачилик комплексининг энг замонавий ускуна ва механизмлар билан жиҳозланишини [illegible]. Бироқ, қурувчилар [illegible] лойиҳадан четга чиқиш ҳолларига йўл қўймоқдалар. Жумладан, улар молхоналарга охурларнинг конструкциясини ўзбошимчалик билан ўзгартириб киритганлар. [illegible]

Қурилишни моддий-техника ресурслари билан таъминлашда ҳам бала-партишликка йўл қўйилмоқда. [illegible]

Чорвачилик комплекси биринчи навбатини [illegible] фойдаланишга топшириш — ёрдамчи пудратчи ташкилотларга ҳам боғлиқ. [illegible] «Ташоблэлектросетьстрой» трестига қарашли [illegible]

[illegible]

«Сельсепестрой» трестининг қурувчилари [illegible]

Чорвачилик комплексида [illegible] «Ташкентсельстрой» трести [illegible]

Ҳозир комплексда ўрнатилган ускуналарни синаш муддати ҳам келди. Аммо, [illegible]

Комплекснинг ишга туширилишини белгиланган муддат [illegible]

Э. ЭРНАЗАРОВ.

ЕТТИ ЮЗ „КОСМОС“

Ернинг навбатдаги совет сунъий йўлдоши — «Космос-700» учирилди. Шу рақамнинг ўзи — мамлакат экономикасида космос нақадар катта роль ўйнай бошлаганлигидан яққол далолат бериб турибди. Вақт келиши билан ернинг сунъий йўлдошларини учириш камайиши шубҳасиз. Ўнлаб ва юзлаб замонавий йўлдошларнинг ўрнини боса оладиган, тадқиқотлар программаси заруратга қараб ўзгариб борадиган ва узоқ муддат ишлайдиган махсус аппаратлар билан қуролланган кўп мақсадларга хизмат қилувчи орбитал комплекслар пайдо бўлади.

Программада кўзда тутилган вазифалар нақадар хилма-хил бўлмасин, ундаги учта асосий йўналишни: космик фазодаги физик ҳолатларни ва ернинг юқори атмосферасидаги физик ҳолатларни ўрганиш; космик учишлар билан боғлиқ бўлган техникавий проблемаларни ҳал этиш, истиқболли космик аппаратлар конструкцияси элементларини ва борт системаларини пишиқлаштириш; ердаги фанлар ва халқ хўжалиги манфаатлари йўлида амалий характердаги экспериментларни алоҳида ажратиб кўрсатиш мумкин.

Йўлдошларнинг анчагина қисми биринчи йўналишдаги вазифаларни ҳал этади. Улар ионосферанинг структураси ва ернинг магнит майдонини, метиор моддалар ва космик нурланишни ўрганади, ернинг радио нурланишини ўлчайди ҳамда ер ва космик радио алоқа проблемаларини ҳал этади, учувчи бошқарадиган кемаларни учиришдан аввал космосдаги радиация вазиятини текшириб кўради ва ҳоказо.

Иккинчи группага мансуб йўлдошлар ҳам муҳим ва масъулиятли вазифаларни бажарди. Улар ёрдамида аппаратларни космосда автомат тарзда туташтириш вазифаси машқ қилиб кўрилди. Бу эса, ҳозирги кундаги космонавтика учун ҳам, шунингдек яқин келажакдаги ишлар учун ҳам жуда муҳимдир, космик парвоз омилларининг тирик организмларга таъсирини батафсил ўрганиш мақсадида учириладиган биологик йўлдошлар ҳам шу группага киради. Жумладан, «Космос-605» йўлдошида тирик организмни ернинг радиация белбоғи зонасида учиш вақтида космик нурланишдан электростатик ҳимоя қилиш имконияти текшириб кўрилди.

«Космос» йўлдошлари ҳозирнинг ўзидаёқ мамлакат халқ хўжалигига жуда катта фойда келтирмоқда. Совет Иттифоқида учинчи группага мансуб йўлдошлар негизида метеорологик кузатиш ва радио телевизион алоқанинг космик системаси вужудга келтирилди. «Космос» сериясидаги аппаратлар ёрдамида ер атмосферасини кузатишнинг айрим системалари ва методикаси пишиқлаштирилганидан кейин космик метеорология кузатувчи системаси — «Метеор» ишга туширилди ва муваффақиятли ишлаб турибди. Бундай йўлдошларнинг аппаратлари атмосферадаги жараёнлар тўғрисида ахборот бериб, об-ҳавони анча олдиндан билишни такомиллаштириш имконини беради, космик радио телевизион алоқа системаси ҳам «Космос» йўлдошлари программаси доирасида пишиқлаштирилди. Бу система ҳали «орбита» олис космик радио алоқасининг алоҳида ривожланган системасига айлангани йўқ.

«Космос» йўлдошларининг асосий қисми конструкцияси ва ичидаги хизмат қилувчи системаларининг состави жиҳатидан унификация қилинган. Бу эса, турли вазифаларни бажарадиган илмий аппаратлар составини анча осон ўзгартириш имконини беради. Конструкциядаги элементларни ва йўлдош ичидаги системаларни унификация қилиш шу толмас «космос меҳнатчилари»ни поток усулда ишлаб чиқариш имконини беради. Натижада типовой учирувчи ракеталарда фойдаланиш билан бирга тадқиқот ўтказиш чиқимлари анча камайтирилади.

Космосни ўзлаштириш давом этмоқда. Бу иш планетамизни қуршаб турган фазо тўғрисида, ернинг ўзи ҳақида тобора янгидан-янги маълумотлар олиш имконини бермоқда.

Н. НОВИКОВ,
инженер (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИНИНГ МУКОФОТЛАРИ

Беш йиллик топшириқларини муддатидан аввал бажариш учун ўтказилган социалистик мусобақа ғолибларидан Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси мукофотларига сазовор бўлган кишилар рўйхатига янги номлар қўшилди. Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари тақдим этган навбатдаги рўйхатни кўриб чиққан виставка кенгаши ана шу номларни рўйхатга киритди. Мукофотларни белгилаш чоғида 1973 йилги иш якунлари ҳамда виставканинг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишланган экспозицияларида у ёки бу коллективларнинг ёҳуд айрим ходимларнинг иштироки инобатга олинди.

Республика қишлоқ хўжалиги илғорларидан ўн икки киши Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг биринчи даражали дипломига ва «Запорожец» автомашинасини олишга сазовор бўлди. Бу пешқадамлар орасида Боғот районидаги Нариманов номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Искандар Дўсов, Фарғона районидаги Ленин номли колхознинг механик-ҳайдовчиси Турсун Боўйматов, Термиз районидаги «Қизил юлдуз» колхозининг бригадири Турдиқул Чориев, Ульянов районидаги «Учинчи интернационал» колхозининг бош чўпони Жўра Ғайбуллаев ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа миришкорлари бор.

«Каракалпакирсовхозстрой» механизациялашган кўчма колоннасининг механизатори Бўронбой Қалжонов, «1-Боёвут» совхозининг механик-ҳайдовчиси Аҳмад Бобоев, Қашқадарё областидаги «Ўзбекистон» давлат наслчилик заводининг бош чўпони Тўйли Нуриев ва бошқа илғор меҳнатчилар қишлоқ хўжалигини ривожлантиришдаги муваффақиятлари учун биринчи даражали диплом ва «Урал» мотоцикллари билан мукофотландилар.

Социалистик мусобақа пешқадамларидан 204 кишига биринчи ва иккинчи даражали дипломлар ва пул мукофотлари, ходимлардан 537 кишига учинчи даражали диплом бериладиган бўлди.

Саксонта корхона, колхоз, совхоз, илмий муассаса, бригада ва бўлимларнинг коллективлари Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг биринчи даражали дипломларини ва қимматбаҳо совғаларини — телевизорлар, радио-приёмниклар, китоб тўпламларини оладилар. Мукофотланганлар орасида Тошкент трактор заводи, «Главташкентстрой», Чуст районидаги «Ўзбекистон» колхозининг иккинчи бригадаси, Бухоро областидаги «Шофиркон» совхози, академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институти, Хўжаобод районидаги «Партия XXI съезди» колхози, Андижондаги 1-пойафзал фабрикаси ва бошқа коллективлар бор.

(ЎзТАГ).

ПЛАНЕТАМИЗДА

ҲАМКОРЛИК ҒАЛАБА ҚОЗОНМОҚДА

ЛОНДОН, 2 январь. (ТАСС). Англиядаги «Лейбор мансли» журналининг январь сонида босилган мақолада бундай дейилади: Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатларнинг тинчликсевар сиёсати, жаҳонда миллий озодлик ҳаракатининг тўхтовсиз кучайиб бораётганлиги кейинги йилларда «совуқ уруш» даври ўрнига кескинликни юмшатиш даври келишига жуда катта ёрдам берди.

Журнал Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг самарали ривожланиб бораётганлиги муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлайди ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Владивостокда АҚШ президенти Ж. Форд билан учрашуви натижалари кескинликни юмшатиш жараёни муваффақиятли суратда давом этаётганлигини тасдиқлади, деб қайд этади.

«Владивостокда Совет Иттифоқи билан Америка ўртасида тузилган битим, — дейилади мақолада, — икки мамлакат ўртасида яқин йилларга мўлжалланган ҳамкорликнинг конкрет программасидир».

Журнал кейинги ойларда Европадаги вазият яхшиланиб бораётганлигини таъкидлаб, қуйидагиларни ёзади: Л. И. Брежневнинг кейинги вақтларда Парижга қилган визити ва унинг Франция президенти Жискар д'Эстэн билан олиб борган музокаралари Европадаги вазиятнинг яхшиланишига катта ёрдам берди. «Ана шу сафар натижасида Франция билан Совет Иттифоқи ўртасидаги мустаҳкам ҳамкорлик янада ривожланди», — деб уқтириб ўтади журнал.

«Лейбор мансли» журнали Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш тинчликни мустаҳкамлаш ишида муҳим аҳамиятга молик эканлиги ҳақида ҳам ёзади ва бу кенгаш яқин орада муваффақиятли тугалланади, деб умид билдиради.

САМИМИЙ МИННАТДОРЧИЛИК

БАНГИ, 2 январь. (ТАСС). Бу ерда Марказий Африка Республикасининг Қизил Крест жамиятлари союзига бир туркум медицина ускуналари ва дори-дармонлар топширилди.

Марказий Африка Республикаси Қизил Крестининг раиси, жамоат ишлари министри А. Франк дори-дармон ва ускуналарни қабул қилаётиб, шу ҳадя учун Совет Қизил Крест жамиятига самимий миннатдорчилик билдирди ва бу ҳадя икки мамлакат Қизил Крест ташкилотлари ўртасида дўстлик ва бирдамлик алоқаларини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади, деди.

АЛОҚАЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ УЧУН

ЖАКАРТА, 2 январь. (ТАСС). Индонезия президенти Сухарто СССР билан Индонезия ўртасида иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисида Москвада имзоланган битимлар муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Сухарто Индонезия билан социалистик мамлакатлар ўртасида ҳамкорлик янада ривожланади, деб ишонч билдирди. Индонезия ўзаро муносабатларини социал-сиёсий системалардаги тафовутдан қатъий назар бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик ва ҳар икки томон учун манфаатдорлик асосида қуришини уқтириб ўтди.

СЕКУ ТУРЕНИНГ АЙТГАНЛАРИ

КОНАКРИ, 2 январь. (ТАСС). Эски ва янги мустамлакачиликка ҳамда империализмга қатъий қарши чиқаётган Гвинея республикаси жабр-зулмнинг ҳамма формаларига қарши, озодлик ва мустақиллик учун кураш олиб бораётган Африка халқлари тез орада ва узил-кесил ғалаба қозонишига ишонади. Гвинея республикасининг президенти Аҳмад Секу Туре бу ерда янги йил муносабати билан халққа қилган мурожаатида шу гапларни айтди.

У Намибия, Жанубий Африка Республикаси, Зимбабведаги ва ирқчилар ҳамда мустамлакачилар зулми остида бўлган бошқа мамлакатлардаги миллий озодлик ҳаракатларини актив қўллаб-қувватлаш ғоят зарур эканлигини яна бир марта таъкидлади. Президент Гвинея-Бисау, Ангола, Мозамбик, Сан-Томе ва Принсипи ороллари халқларининг озодлик йўлида эришган муваффақиятларини табриклади ва фаластинлик араб халқининг ҳакконий ишини қўллаб-қувватлаш зарур эканлигини айтди.

Гвинея халқи, деди А. Секу Туре, янги жамият қурилишида катта муваффақиятларга эришди ва бу соҳада Гвинея халқининг синалган авангарди — Гвинея меҳнат партияси ҳал қилувчи роль ўйнади.

СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ТАШАККУР

ИСЛОМОБОД, 2 январь. (ТАСС). Покистон ишлаб чиқариш, саноат ва шаҳарларни планлаштириш министри Рафи Раза металлургия саноатини ривожлантириш соҳасидаги ёрдами учун Совет Иттифоқига самимий ташаккур билдирди. Министр Москва сафаридан қайтиб келганидан кейин бу ерда сўзлаган нутқида Советлар мамлакати Покистон металлургия саноати учун керакли 1.200 миллий кадр—инженер ва техникларга таълим беришда Покистонга кўмаклашади, деб таъкидлади.

1980 йилга бориб, Карочи яқинида йилига бир миллион тоннадан ортиқ пўлат ишлаб чиқариладиган металлургия заводи қурилишини туғаллаш планлаштирилмоқда. Министрнинг айтишича, бу заводда 40 минг киши ишлайди. Корхона билан бир қаторда йилига уч миллион тоннадан ортиқ юк қабул қилинадиган ва жўнатиладиган замонавий денгиз порти барпо этилади.

Совет Иттифоқининг ёрдами билан қуриладиган металлургия заводи, деб таъкидлади Рафи Раза, Покистон саноатини ривожлантириш учун янги истиқболлар очиб беради.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ БОНН. Янги йил бошланиши билан ГФРда кучга кирган янги қонунга биноан 18 ёшга тўлган ГФР гражданлари балоғатга етган кишилар деб ҳисобланади. Илгари мавжуд бўлган қонунга биноан 21 ёшдаги гражданлар вояга етган гражданлар деб ҳисобланарди.

Янги қонуннинг кучга кириши Германия Федератив Республикаси аҳолисидан балоғатга етган кишилар сони икки ярим миллион кишига кўпайганлигини билдиради. Жумладан, қонун Ғарбий Германиянинг гражданлари 18 ёшдан бошлаб Ғарбий Германия ўлкаларида лантагга ва ГФР бундестагига сайланиши мумкинлигини кўзда тутади.

◆ ПАРИЖ. Корсика оролида янги йил арафасида бошланган ўрмондаги ёнғинлар тўхтагани йўқ. Маҳаллий ўт ўчирувчи командалар бу табиий офатни уддалай олмаётирлар.

◆ ВЕНА. Фарарльберг тоғларида эски йилнинг охирги кунида юз берган қор кўчкиси бир группа чанғичиларни тириклайин кўмиб қўйди. Қор остидан ҳозир 12 та мурда топилди.

◆ ИСЛОМОБОД. Покистон бош министри З. А. Бхутто мамлакатнинг шарқи-шимолий районида яқинда зилзиладан зарар кўрган кишиларга ёрдам кўрсатадиган фонд тузилганлигини эълон қилди. У мамлакатнинг бутун тарихи мобайнида энг ҳалокатли ана шу зилзила оқибатида ҳалок бўлган кишилар 4700 дан ортади, деб таассуф билдирди.

◆ ДЕҲЛИ. Уттар-Прадеш штатининг уй-жой қурилиш ишлари бўйича кенгаши штатда 50 мингта уй-жой қуришга, асосан аҳолининг энг камбағал табақалари учун уй-жой қуришга қарор қилди. Бу уй-жойлар 1979 йилга қадар қуриб бўлинади.

◆ ДАМАШҚ. Сурияда телевизион саноати ҳали ғоят ёш тармоқ. Яқин вақтга қадар мамлакатда яккаю ягона «Ан Наср» компанияси телевизорларни йиғиш билангина шуғулланарди. Ҳозир компания ишлаб чиқаришни авж олдириш планини мўлжалламоқда. Янги йилда тўртта корхонани ишга тушириш планлаштирилган, бу корхоналарда телевизор деталлари, шу жумладан электрон нурланиш трубкалари тайёрланади.

(ТАСС).

Япония ташқи савдосининг 25 проценти Токио кўрфазига жойлашган Иокогома порти зиммасига тўғри келади. Ўтган йил давомида бу ерга 500 совет кемаси келиб кетди. Улар Совет Иттифоқидан Японияга ёғоч, кўмир, пахта, рангли металл, дастгоҳлар келтириб, прокат, машина ускуналари ва саноат маҳсулотлари олиб кетишди. Суратда: совет кемаси «Махтумқули»дан (чапда) юк туширилмоқда. ЧТК—ТАСС фотоси.

«КОНФУЦИЙНИ ТАНҚИД ҚИЛИШ» НИҚОБИ ОСТИДА

Пекин раҳбарлари мамлакатдаги ҳақиқий аҳволни ташқи дунёдан яширишга интилиб, энг зарур проблемалар ошкора муҳокама қилинишидан бўйин товлаб, найрангбозлик ишлатмоқдалар, сиёсий кампанияларни пардаланган шаклда ўтказмоқдалар, шу мақсадда узоқ ўтмишга, турли-туман «тарихий ўхшашликлар»га мурожаат қилмоқдалар. Мамлакатда авж олиб кетган қадимий файласуф Конфуцийни танқид қилиш, шундай кампаниялар жумласига киради. Айни бир вақтда Хитой газеталарининг бутун-бутун саҳифалари қадим замонлардаги бошқа бир фалсафий оқим — легистлар («қонунчилар») деб аталган оқим тўғрисидаги материаллари билан тўлиб чиқмоқда. Уларни Пекин пропагандаси кўкларга кўтариб мақтамоқда. Хўш, бунинг остида нима гап бор?

Қадимий Хитойдаги фалсафий оқимларга илмий баҳо бериб туришнинг ҳожати йўқ, бунинг устига Пекиндагиларнинг текширишлари тарих ва фалсафани ҳақиқатан ҳам ўрганишга мутлақо дахлдор эмас. Аммо, шуни айтиш керакки, конфуцийчиларга қарши турган легистлар кучли мустабит давлат тузиш имконини берадиган ҳокимнинг мутлақ ҳокимиятини қаттиқ туриб ҳимоя қилган эдилар, шу мақсадга эришиш йўлида ҳоким ҳар қандай воситалардан фойдаланишга, ҳар қандай ахлоқий ва маданий бойликларни поймол этишга ҳақли, деб даъво қилган эдилар. Маонинг буюк давлатчилик йўлига мутлақо мос бўлиб тушадиган бундай концепцияларни мақташ Хитойдаги юқори табақанинг муайян доираларига қарши кураш давом этаётганлигини билдиради. Чунки «Мао йўли», «Доҳий йўли»дан ҳар қандай четга чиқишни бостиришнинг аслида худди шундай принципларига асосланган.

Чет эл матбуоти шу муносабат билан Пекиндан берилган хабарларга асосланиб, қуйидагиларни таъкидлайди: Хитой раҳбарлари армия билан ўзаро муносабатлар проблемасидан ҳамон хавотир олмоқда, Линь Бяо четлаштирилгандан кейинги даврда армия Мао Цзе-Дун ва унинг группасининг мутлақ ҳокимиятини кучайтириш билан боғлиқ бўлган сиёсий вазифаларнинг бутун бир комплексини ҳал этиш йўлидаги тўсиқ бўлиб қолди. 1974 йилда кўпгина таниқли ҳарбийлар лавозимларидан олиб ташланган бўлса ҳам, аммо «маданий революция» вақтида жабрланганларнинг баъзи бирлари яна юқори командирлик лавозимларида пайдо бўлиб қолди. Ҳарбий кадрларни алмаштириш давом этаётганлиги кўриниб турибди. Яқинда «Женьминь жибао» газетаси «легист Чао Цонинг стратегик ғоялари» деган мақоласида қадимий Хитойнинг шу арбоби императорга садоқатли «қобилиятли саркардалар»ни кўтариш керак, деган даъватини мақтаб, аслида унинг ғояларини замонлаштиришга» ва ҳарбий кадрлар алмаштирилаётганлигини оқлашга уринди. Мамлакатда ҳарбий қисмларнинг командирларини «жисмоний меҳнатда қатнашиш учун» қишлоққа юбориш юзасидан бошланган кампания ҳам армияда тозалаш ўтказилаётганлигидан далолат бериб турибди.

«Конфуцийни танқид қилиш» кампанияси Хитой кадрларининг иқтисодий сиёсат соҳасидаги йўл-йўриқларни мамлакатнинг реал эҳтиёжларига яқинлаштириш мақсадида бир мунча тўғрилашга мойил бўлган қисмига қарши ҳам қаратилган. Чет эл матбуотининг ёзишича, «Конфуцийни танқид қилиш» кампанияси даврида аввало «маданий революция» даврида асос солинган принципларга риоя қилишни истамаётган завод маъмурияти ҳужумга учрамоқда». Мамлакатнинг деярли ҳамма районларидаги корхоналарнинг раҳбарлари моддий рағбатлантириш йўли билан саноат ишлаб чиқаришини кўпайтиришга имконият яратишга интилмоқда, деб қораланмоқда. Американинг «Нью-Йорк таймс» газетаси Хитой манбаларига асосланиб, «Конфуцийни танқид қилиш» кампанияси натижасида ХХРдаги кўпгина корхоналарда ишлаб чиқариш кескин қисқариб кетганлигини таъкидлайди ва «айрим корхоналарнинг директорлари оммавий танқидга учрашлари мумкинлигидан шу қадар чўчиб қолганларки, улар умуман ишга бормай қўйдилар», маъмурлар «уларни завод ва фабрикаларга келтириш учун алоҳида чоралар» кўришга мажбур бўлмоқдалар, деб таъкидлайди.

Пекин томонидан тарихий изланиш баҳонасида ўтказилаётган «Конфуцийни танқид қилиш» кампанияси — Пекин раҳбарларининг жиддий қийинчиликларга дуч келаётганликларини, ҳокимият учун кураш кучайиб бораётганлигини кўрсатиб турибди.

Ю. КОРНИЛОВ (ТАСС).

МУСТАҚИЛ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН

КАРАКАС, 2 январь. (ТАСС). Венесуэла президенти Карлос Андрес Перес янги йил муносабати билан мамлакатга йўллаган мактубида Куба билан дипломатия муносабатларининг тикланганлиги ўтган йили мамлакатнинг ташқи сиёсий ҳаётида энг муҳим воқеалардан бири бўлди, деб таъкидлади. У Венесуэла барча мамлакатлар билан муносабатларни яхшилашга ва ҳамжиҳатликка интилаётганлигини уқтириб ўтди.

Карлос Андрес Перес мамлакатнинг ички проблемаларига тўхталиб, ҳукуматнинг кон-руда саноатини национализация қилиш ҳақидаги қарори катта аҳамиятга эга, деб қайд қилди. У ҳукумат яқин ойлар ичида нефть саноатини ҳам национализация қилиш тўғрисида декрет чиқаради, деди. Бу чоралар, деб таъкидлади давлат бошлиғи, «Венесуэланинг тақдирида кескин бурилиш ясайди» ва мамлакатнинг чинакам мустақиллиги ҳамда суверенитетини мустаҳкамлашга ёрдам беради. К. А. Перес мактубининг охирида қуйидагиларни уқтириб ўтди: венесуэлаликлар янги даврга — табиий бойликларни тўла-тўкис ва узил-кесил давлатга қайтариб бериш даврига қадам қўймоқдалар. Ана шу бойликларни кўп миллатли компаниялар кўпдан буён назорат қилиб келган эдилар.

Ёзувчи — қаҳрамонлари ҳузурида

ҚУТЛУҒ ҚАЛАМ

Суратда: ёзувчи Назир Сафаров ўз китобхонлари орасида.

ИЖОДКОР учун ҳукмдор битта дейдилар. У ҳам бўлса халқдир, азиз китобхонлардир. Китобхон назарига, китобхон муҳаббатига сазовор бўлган ижодкор чинакам халқчил, чинакам қанотли ижодкордир. Негаки, бу муҳаббат ёзувчига қудрат бахш этади. Қуёшни ҳам кафтида тута олувчи бу муҳаббат ёзувчига қудратгина эмас, мангу ёшлик, навқиронлик ҳам ҳадя эта олади.

Китобхон муҳаббатидай мумтоз бахтга эга бўлган ёзувчимиз Назир Сафаров ўз қаҳрамонлари ҳузурига йўл олди яна.

Мана, у «Кўрган кечирганлари», қалбига муҳаббат солган қаҳрамонлари, болалиги, ўспиринлиги ўтган бир бағирга бормоқда. У ўтган чаманларни, текис-нотекис йўлларни, қанча-қанча кулгу ва аламларни йиллар қучоғида авайлаб асраб олиб ўтган азиз хотиралари кўзгусига нигоҳ қадаб бормоқда. У ҳар йили Самарқандга боради. Ҳар йили гуллар, ғунчаларнинг хандасини кузатади, болалик, ўтлик йилларини эсга солувчи кўчаларни кезади. Деворлар оша боғларга мўралайди, ёшликдаги таниш қизларнинг буви бўлиб қолганини кўради. Ҳар гал... Лекин бу гал бошқача боряпти. Қутлуғ етмиш баҳорининг бағрида чирой очган, балоғат топган қаҳрамонларига ҳисоб бериш учун боряпти. Ватанини, халқини жон пардасида ёниб куйлашга одатланган ёзувчи қаҳрамонлари ҳузурига ҳам ёниб, ҳаяжонланиб, туғёнлар аршида бормоқда.

1920 йиллар... У Самарқандда туғилиб ўсди, ўша жойда қанот ёзди, парвоз қилди... 1974 йил у бургутлар қаноти билан яна диёрига парвоз қилиб бормоқда. У ўзининг илк устозини олим Вяткинни эслаб боряпти. Ёдида, 15 ёшли йигит — Назиржонни ҳали ёш деб ўқитувчилар тайёрлаш курсига қабул этмадилар Шунда устоз Вяткин: — ўнбешга кирган одам шубҳасиз ўнолтига ҳам киради, — дедилар. Назиржон ана шундан сўнг курсга қабул қилинди Йиллар, йиллар карвони ўтдилар...

Самарқандга, қатор район ва колхозларга ёзувчининг таклиф қилиниши бежиз эмас. Бу ерда унинг асарларига қон ва жон берган ажойиб меҳнат дарғалари, Улуғ Ватан урушининг ветеранлари яшайди. Улуғ Ватан урушининг оловли сўқмоқларидан жанговар қаламини найза қилиб ўтган ёзувчи бу гал фақат асар қаҳрамонлари билан эмас, фронтдош, полкдош қадрдонлари билан ҳам давралар қурмоқчи, баҳслар қилмоқчи. Адибнинг фронт йўллари хавфу-хатарларини ортда қолдирганига 30 йил бўлди. Лекин у жанговар йиллар китобини зафарли ҳикоялар билан ҳамон тўлдириб бормоқда. Янги қаҳрамонларни излаб топиб, уларни эл эътиборига ҳавола қилишдан чарчагани йўқ. Унинг қутлуғ қалами билан неча-неча иссиқ сийналарга Олтин юлдузлар тақилди, қаҳрамонлар излаб топилди, кашф қилинди. Мана, фронтдошлар учрашдилар, бугун. Улар Самарқанддаги Мангулик машъали ёнида бир-бирларининг қучоғига отилдилар. Мангулик машъали супасига гуллар қўйдилар. Нигоҳлар машъал алангасига қадалди. Бошлар эгик бир зум. Жанговар йиллар ёди бу: жангдан қайтмаган қуролдошлар ёди бу!

МАНА, ёзувчи ўз асарининг ва даврнинг қаҳрамони Улуғ Ватан уруши қатнашчиси —Ҳамро Эргашев билан бағр олишди. Ёзувчи хаёлидан нелар ўтди, кўзига ёш қалқди... Улар ўтган кунларни, воқеаларни бирга эслашди. Ҳамро Эргашевни ёзувчи денгиз тубидаги бир гавҳарни олиб чиққандай кашфиёт оламига олиб чиқди... Уруш бўлиб ўтган жойларда у ҳамиша ҳамюрт қаҳрамонларни изларди. Ўзбек адабиёти ва санъати декадаси кунларида ёзувчи Минскдаги бир музейга киради. Унинг нигоҳи 2 дона куйган комсомол билетига тушади. Комсомол билетларининг бирига Ёрматов, иккинчисига Ҳ. Эргашев номи ёзилган эди Ёзувчининг юрагига ғулу тушди, қалами ўт олди яна. Изланишлар, қидирувлар эвазига шуларни аниқлади. Белоруссия учун жангларда пулемётчи Ҳ. Эргашев қаттиқ ярадор бўлиб, қор тагида қолиб кетибди. Нобуд бўлганларни дафн этиш пайтида, уни ҳам қор остидан топиб олибдилар. Қаҳрамон жангчи икки ҳафтадан сўнг тирилибди. Ёзувчининг 2 комсомол билети ҳақидаги мақоласи «Совет Ўзбекистони» газетасида эълон қилинди. Кунлар ўтиб, редакцияга ўша комсомол билетининг эгаси Ҳамро Эргашев кириб келди. Қизил юлдуз кавалери Ҳ. Эргашев Пастдарғом районидаги Карл Маркс номли колхознинг меҳнат дарғаларидан бири эди. Комсомол билетидаги йигит Ҳамрони кўриш учун Самарқандга борган ёзувчига Ҳамро бобони рўбарў қилганларида роса антиқа бўлган эди. Ҳозир шуларни эслаб, кулишди. Ўз қишлоғига икки қўлтиқ таёқ билан келган, уруш туфайли тўзғиган оиласи, вайрона ҳовлиси ўртасида даҳшатдан хушидан кетган Ҳамрони колхоз раиси Жониқул Юсупов паноҳига олади. Ҳамро Эргашев аввал бир қўлтиқ таёғини, сўнг иккинчисини ташлади. Мана, у колхоз ишида Ҳамро бобо бўлди, кўксида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юлдузи порлаб турибди. Бир машъал хўжаликда уч Социалистик Меҳнат Қаҳрамони... Уларнинг бири — 2450 гектарлик ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил олишга эришган Жониқул Юсуповдир. У ҳам ёзувчи асарларининг ҳаётдаги қаҳрамони. У ҳам фронтда бўлган, авиация хизматида бир оёғидан ажралган. Бир оёғининг йўқлиги эмас, юракнинг, шижоатнинг йўқлиги дард келтиради кишига. Жониқул Юсупов катта машъал хўжаликка бош-қош бўлишнинг уддасидан чиқаётган экан, бу — шубҳасиз жанг бўронларида имтиҳондан ўтган чўнг ирода, ақлзаковатнинг, чинакам совет характерининг қудратидир. Ёзувчи ана шулар ишқини юракка солиб, қаламга олди-ю, ўзи ҳам ёшариб кетди. Сочларида укпардай кумуш толалар-у, лекин ўзлари чинордай тик, сербар, бақувват. Нега дейман ўзимча? Чинорнинг томирлари ернинг қат-қатида бўлгани, ердан ҳамиша ҳаёт, яшноқлик олиб турганидай, унинг ҳам ўткир қалами, оташ қалби халқидан, қаҳрамонларидан ёшлик олади, нурланади. Ардоқли, заҳматкаш инсонлар меҳри, бахтли замона берган ёшлик ана шундай боқий бўлади чоғи. Ўзи яшаётган ҳаётнинг тарихий ва ижтимоий мазмунини тўқималарда эмас, жонли инсон тимсолларида, меҳнатларида, кашфларида, орзуларида бергани учун ҳам ёзувчининг қалами қутлуғдир. Унинг қутлуғ қалами билан эл назарига тушиб танилганлар қанчадан-қанча. Мана, у Самарқанддаги социалистик қишлоқларга, азиз ўқувчилари ҳузурига боряпти. Машинада эмас, хаёл, орзулар беланчагида... Каттақўрғондан Пастдарғомгача бўлган йўлнинг икки четига минг-минглаб туп мева кўчатлари экилибди. Йўллар... У беихтиёр ўтган йили Пастдарғом район партия комитетининг секретари Назаров билан қилган суҳбатини эслади. Ўшанда ёзувчи райком секретарига Белоруссия ўрмонлари ҳақида сўзлаб берганди. У ерда ҳаммаёқ ўрмон. Шунда ҳам ҳар туп ниҳолга 3 тиргович қўйишарди. Буни эшитган райком секретари ўйланиб қолганди, сўнг у бизда ҳам шундай бўлади, янаги келишингизда ҳар туп кўчат эътиборда эканини кўрасиз, деган эди. Мана, йўл ёқасидаги ниҳоллар яшнаб турибди. Демак, қишлоқ йўлларида ҳадемай ўрмонлар пайдо бўлади. Буку яхши, лекин одамлар-чи? Янги уйларга кўчишга муштоқ бўлиб, бахт тўйларини хиёл кечиктирган йигит-қизлар янги уйларга кўчиб ўтдимикин? Колхоз клуби битдимикин? Она юрт қишлоқларидаги ҳар туп ниҳол, ҳар кичик ўзгариш ёзувчининг нигоҳида, қаламида, қалбида, шунинг учун ҳам ҳар бир асарида ҳамқишлоқлар нафаси уфуриб туради.

Халқимизнинг адабиётга чанқоқлиги азал-азалдан. Ўроқ билан қалам тарашлаб шеър ёзиш, чўллар қамишидан сибизға ясаб куй чалиш завқига эга бўлган деҳқон ўзи яратган, ўзи кашф этган ёзувчини бошига кўтаради ҳам. Фронтчилар, меҳнат дарғалари, олимлар, ишчилар, қаҳрамон оналар, партия ва жамоатчилик вакиллари, пахта илмининг устоз ва шогирдлари, талабалар жам бўлган қайноқ давраларда ўт олган суҳбатларда буни кўриш, ҳис қилиш қийин эмас эди.

Давраларда сўзхонлик эмас, дил мушоиралари қизиди. Самарқандлик Олтин юлдуз таққан беш қаҳрамоннинг бири — Мели Кўчқоров адибга савол ташлаб қолди:

— Домла, неча ёшга кирдингиз?

— Етмиш.

— Бўлмасам, мен ҳар гектар ердан 70 центнер ваъда бераман. Бу — йигит сўзим.

Бу нима? Шунчаки ваъдами? Йўқ, албатта! Бу — муаллифнинг пахтакор дилига солган меҳр, ғайрат учқуни. Бу — ёзувчига, адабиётга таъзимнинг бир рамзи. Ўша даврда 66 ёшли Эшниёз ота сўз олди. Эшниёз отани ер луқмони дейишади. У ҳар йили янги ер очади, обод қилади-ю, келаси йилдан яна янги ерлар очгани жўнайди. Ўтган йили Эшназар бобо чўлда янги очилган ерларни мола қилаётганида ёзувчи билан учрашиб қолди. Бири ер, бири эса қалам луқмони бўлган икки кекса узоқ сирлашдилар. Уларнинг ўртасида учинчи кўҳна олам — асрий чўл она ер дастурхонидай тўшалган эди. Уч кекссанинг суҳбатига кўплар гувоҳ эди ўшанда. Эшназар бобо янги ерга тиз чўкиб, бир кафт тупроқни қўлига олди-ю, деди: — Мен ана шу бўз тупроқда келаси йил 33 центнерни кўриб турибман.

— Йўғ-э, деган эди ёзувчи ўшанда. Бугунги учрашув даврасида боболеҳқон ўз сўзи устидан чиққанини айтиб, адибни қувонтирди. 66 ёшли деҳқон 70 ёшли йигит ёзувчини бағрига босди...

АГАР аёл вафо ва садоқатини қалқон этмаганида, агар аёл меҳри ва муҳаббатидан ғазаллар битмаганида, агар аёл нигорон кўз тутмаганида, кўз ёшларини, бардошларини нисор этмаганида, жангчиларимиз қандай ғалаба қозонишини кўз олдимизга келтиролмаймиз. Бугунги даврада ўз ёрига қўш қанот бўлолган, урушнинг оғир йилларида умр йўлдоши ўрнида қолиб, колхознинг залворли юкини кифтида даст кўтарган танти, қўш Ленин орденли Хайрихон Юсупова ҳам бор эди. Аёл ёққан оташнинг, аёл ёққан оловнинг кули бўлмайди, юракнинг юракка меҳрдан ўзга йўли бўлмайди. Хайрихон опа ҳам ижод оламига меҳр қўйган аёл. У адабиёт муҳлиси, шеър шинавадаси, ёзувчи асарларининг бандаси эди. У бугунги даврада сўзга чиқиб, колхозчи аёлларнинг оташин муҳаббати ва саломини ёзувчига топширди. Каттақўрғон шаҳри ва районлардаги унутилмас дақиқалар ёзувчининг ёзилажак асарига дебоча бўлар. Бу ерда уни шаҳарнинг «Фахрий аъзоси» деб эълон этдилар, шаҳарнинг рамзий олтин калитини топширдилар. Назаримда, бу кун ёзувчи учун олтин калит эмас, олтин юлдуз топширилгандек бўлди. Негаки, бу калит шунчаки эмас, у минглаб уриб турган юракларнинг оташидан яратилган, у шу азиз, кўҳна тупроқ бағрида ҳоки пойи сақланаётган боболар, жангларга кетиб, қайтиб келмаган қалқонтўш лочинларнинг азиз хотираси, мангулик машъали ёнида қасамёд этган ўғлонлар, таъзимда турган келинчаклар ишончидан, нуроний, мунис оналарнинг масъул алласидан яралган. У Зарафшон водийсининг танти ўғлони, бахт, муҳаббат куйчиси, кўм-кўк пахтазорлар ошиғи, шеъриятимиз, адабиётимиз манзилларининг ёрқин йўлларини яратган, юзлаб шогирдларни йўлга солиб, ўзи йўллар бошида қолган устоз, табаррук инсон Ҳамид Олимжоннинг улуғвор хотирасини ёдга солувчи ноёб кимё. Ёзувчи калитни лабига босди, пешонасига сурди. У калитни эмас, наздимда халқнинг меҳри, муҳаббатини авайлаб кўксига солди. Адиб бахт, сурур оғушида эди бу дам.

Ўз қаламини тутмаган адиб адабиётда қўриқ очолмайди, дейдилар. У очган қўриқларда сонсиз-саноқсиз боғ-роғларни, турфа гуллар, нав-ниҳолларни кўрдик. Қуёшдан нур эмиб, чайқалиб ётган олтин буғдойзорлардан ўтдик. Бу қўриқларнинг ниҳоятда беғубор осмонида юлдузлар шодасини, сутдай ойдин водийларда меҳнат дарғаларини, муҳаббатли кишиларни, бахтидан мамнун оналарни, сулув қизларни кўрдик. Улар ёзувчи асарларидан саҳналар ижро этдилар. Улар ёзувчининг «кўрган кечирганлари»дан хотиралар сўзладилар. Юзини чўлларнинг саро-сар шамоллари қорайтирган, қора мағиз меҳнат кишисининг адабий монолог ўқиганини тинглаганмисиз? Ўқиганда ҳам қандоқ денг... Ёзувчи томошабинлар қаторида ўтирибди. Саҳнада унинг қаҳрамонлари сўзларди... Колхоз клуби оёққа қалқиди, ёзувчининг ўзи ҳам.. Сўнг, олқишлар. Бу сониялар, бу ўтли дамларда адибнинг дилида чироқ ёнди назаримда. Ҳа, у бекорга меҳнат қилмабди... Бу сонияларни адибнинг эмас, адабиётимизнинг тўйи, халқимизнинг тўйи дегим келади. Маънавий бойлигимизнинг тўйи бу! Каттақўрғондаги учрашувларнинг тўлқинлантирарли жойи шундаки, бу ерда миллий озодлик ҳаракати курашчиларининг авлодлари, невара-чеваралари ўтиришибди. Ёзувчининг «Кўрган кечирганларим» асарини ҳамма ўқиган, шу асар асосида яқинда телевизорлар экранида намойиш қилинган телеинсценировкани ҳам кўрганмиз. Лекин асарда тилга олинган қаҳрамонларнинг жонли сиймосини кўриш ҳаммага ҳам насиб бўлмагандир. Жабрланган, чўлларга ҳайдалган, уйларига ўт қўйилган халқ зулмга қарши қўзғолон кўтарган. Бу тарих ва тазкирлардан бизга маълум. Каттақўрғонда қўзғолоннинг бошида турганлар ваҳшийларча жазоланган. Улар батраклар, ишчилар ва шоирлар эди. Қўзғолон бошида турганларнинг бири — Нурмон Абдиев машҳур бахши эди. У подшо фармонига қарши, мардикорликка қарши оташин ғазаллар ёзди, халқ тўпланган жойларда шеърлар ўқиди. Шоир зиндонга ташланди, калтаклар остида майиб бўлди. Батраклар Розиқул Имомов, Зиёд Раҳмонбердиев, Муҳаммад Раҳматуллаев, ишчи Жўрақул Ниёзов, 18 яшар деҳқон Элмуродқул Абдушукуров ва бошқалар 1917 йилнинг 12 январида отишга ҳукм этилди, баъзилари Сибирга сургун қилинди. Бугунги учрашув даврасида халқ бахтсаодати йўлида қурбон бўлган ана шу баҳодирларнинг ўғил-қизлари, қариндош-уруғлари ўтиришибди. Нурмон бахшининг набираси ҳозир Чимбойда яшаркан. Ёзувчимиз Каттақўрғон, Жиззах қўзғолонларининг тарихини йиллар давомида варақлади, чекилган заҳматлар эвазига қаҳрамонлар номига абадий ҳайкал ёзди. Бу ҳайкал шунчаки бадиий асар эмас, қилқалам билан уйқусиз кечаларда энг азиз ҳислар, туғёнларга йўғрилган, қоғозга тортилган бадиий манзаралар эди. Бу — замон, Ватан, халқ, партия ҳақида эътиқод, муҳаббат билан айтилган жанговар қўшиқ эди. Бу — бедор қалбнинг, ҳамиша ёниб турган юракнинг қаҳрамонлар шаънига атаб қурган мустаҳкам қалъаси эди. Бу — қутлуғ қалам саховатидан яралган бир неъмат эдики, халқ уни бугун севиб танавул этмоқда. Муаллифга раҳматлар айтмоқда.

Ёзувчи юрагида яна бир чўғ ўт олиб парпиради. Бу қандай чўғ? Ҳали биз учрашувга келганлар орасида Жиззах ва Каттақўрғон қўзғолонлари қатнашчилари ва ташаббускорларининг ўғил-қизлари, қариндош уруғлари ўтирибди, — дедик. Дарвоқе, булар «Кўрган кечирганларим»нинг давоми эмасми? Албатта, шундай. Ёзувчи ана шулар ҳаётини, ажойиб ишларини қаламга олопсам эди, — деб ёниб ўтирибди. Ёзувчи мана шу катта минбардан туриб мақсадини халққа айтди, уларни кўмакка чақирди. Каттақўрғоннинг, Жиззахнинг тарихини, ҳозирини ва келажагини ўрганишдек хайрли ишда уларнинг кўмагига муҳтож эканини айтди. Қаҳрамонларнинг яна кўп зурёдларини қидириб топиш, уларни ўрганиш мақсадида «Ижодий союз» ташкил этилди. Назир Сафаров бу союз ишини ўзи оталиққа олди. — Каттақўрғон— бу қаҳрамонлар шаҳри, ишонаманки бу қаҳрамонликлар адабиётда тўлатўкис ўз ифодасини топади, — деди ёзувчи.

КРУПСКАЯ номли колхоздаги учрашувлар унутилмас таассуротларга бой бўлди. Шу битта колхознинг ўзида 3 Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бор. Улар кимлар. Раиса — Раҳимахон Исломова, Эркахон Нурхонова, Шаҳрихон Раҳматова, булар — ёзувчининг қаҳрамонлари. Колхоздаги лўлилар бригадаси, қадоқ қўлли, чайир, кўзларига сурма тортган 86 ёшли пахтакор Лўли бобо — булар ҳаммаси ёзувчига илҳом берган, қатор очеркларига мавзу бўлган кишилар. Мана, «Совет Ўзбекистони» газетасида босилган «Эрка онажоним» очеркининг қаҳрамони Раҳимахон. Унинг бошидан кечган андуҳларни колхоз қарияларидан сўранг. Ёзувчи минбарда туриб ўзи ҳақида эмас, қаҳрамонлари ҳақида сўзлади кўпроқ.

Колхоз ветеранлари агроном, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шаҳрихон Раҳматовани, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Жанғил Рашидовни, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакорлар Зулайхо Ҳамидовани, Ҳайри Ғуломовани, Иштихон районидан ажойиб афсонавий қаҳрамон Лукаш ботир — Луқмон Ўроқовни, жанг йилларида пулемёт ротасининг командири бўлган, ҳозир меҳнат дарғаси «ўқ ўтмас ботир» — Синдор Ҳасановни ўша оқшом халқ узоқ олқишлади. Юбиляр ёзувчимиз улар билан окопларда, душманлар ўқи визиллаб ўтиб турган хавфли майдонларда, жанггоҳларда бирга кезди, кучи, қалами етганча бу қаҳрамонларнинг бадиий образларга кўчирди ҳам. — Лекин, дейди ёзувчимиз, бу қаҳрамонларнинг чинакам, серқирра образи адабиётимизда ҳали атрофлича ўз ифодасини топгани йўқ. Ҳаётимизнинг ҳар куни, ҳар они бир тарих. Биз бири кетидан бири яралаётган янги тарихлар гирдобига тушиб қолиб, тарихни дурустроқ акс эттириш у ёқда турсин, тарих яратувчилар ҳақида лавҳа ёзишга ҳам сусткашлик қиляпмиз. Буни халқ олдида эътироф қилишимиз керак.

· Бутун прогрессив инсоният ғалабанинг 30 йиллигини байрам қилишга тайёргарлик кўрмоқда. Мана шу тарихий кураш саҳнасининг баҳодирлари, ёзувчи асарларининг ҳаётдаги қаҳрамонлари, ҳозирда меҳнат фронтининг жонкуярлари — Лукашлар, Синдор Ҳасановлар, Ғуломжон Ёқубовлар, Нарзи Ражабовлар, Боис Эргашевлар ҳеч қачон халқ эътиборидан, эл эъзозидан, муҳаббатидан четда қолмайди. Уларнинг ҳаёти замондошларимиз учун мактаб, дорилфунун. Бу дорилфунун Ватанга садоқатдан, халққа беминнат хизмат қилишдан дарс беради. Қаҳрамонлик йўқ бўлмайди, у абадий яшайди.

Халқ юрагини, халқнинг қаҳрамонлигини қаламга олиш бахти менга тинчлик бермайди, — дейди ёзувчи. Зотан, мен халқ ёзувчисиман. Халқ хизматига бир умр бел боғлаганман. Азиз газетхон, икки оғиз юрак сўзим бор. Мен бир шогирд, устозлар қаламидан тўкилаётган дуру, жавоҳирлар қошида лол, ҳавас ва ҳурматни юракка жо айлаб изланиш йўлларидан бораётган бир муҳлис. Устозларимиз биз учун мисоли тоғ қояси.

Кўзларим қояда,
Мен тоғ пойида,
Чўнг қанот излайман,
Парвоз кўзлайман,
Устозлар битган сўз хабарин
топсам,
Ташнаман, мен ёниқ, ўтли
кўздаман.

Ҳурматли адибимиз Назир Сафаров ўз қаҳрамонлари даврасида, қуршовида, ардоғида қолдилар. Биз бўлсак унга сиҳат-саломатлик, бекиёс бахт, узоқ умрлар тилаб йўлимизга қайтдик.

Эътибор ОХУНОВА.

СИБИРЬ ДАРЁЛАРИ ЖАНУБГА ОҚАДИ

Сибирнинг буюк дарёлари Қозоғистон ва Ўрта Осиё чўл ва саҳроларини суғоради. Ана шу дарёларни жанубга оқизишнинг планини илмий-тадқиқот ва лойиҳа ташкилотлари ишлаб чиқиш ди.

АПН мухбири Юрий Хромовнинг илтимоси билан Сибирь дарёлари сувининг бир қисмини жанубга оқизиш бўйича лойиҳалар комплексининг бош инженери Игорь Герарди мазкур планни қуйидагича шарҳлайди.

Қозоғистон ва Ўрта Осиёда ошиқча сув йўқ. Кенг водийларга оби-ҳаёт бераётган Амударё билан Сирдарё қишлоқ хўжалиги ва саноати жадал суръатлар билан ривожланиб бораётган бу улкан майдоннинг сувга бўлган талабини тез орада қондиролмай қолади. Ҳолбуки, Ўрта Осиё республикаларида пахта экиладиган майдонларнинг ўзи тўрт миллион гектарга кўпаяди. Бунинг натижасида пахтачилик ва бошқа соҳаларнинг сувга бўлган талаби Ўрта Осиёда ҳозир мавжуд бўлган сув манбалари ресурсларидан 20 миллиард куб метрдан кўпроққа ошади.

Қозоғистон яйловлари ҳам сувга ташна. Бу ерлар мамлакатимиз ялпи дон ҳосилининг чорак қисмини беради, шу жойларда 50 миллиондан зиёд қўй боқилади. Агар шу яйловларнинг тўрт миллион гектарга яқини суғорилса борми, Қозоғистонда қўйлар туёғини бир ярим-икки бараварга кўпайтириш мумкин бўларди...

«Сув муаммоси»ни Сибирнинг буюк дарёлари Иртиш, Обь, Енисей сув ресурсларидан фойдаланмай туриб, ҳал қилиш мумкин эмас.

Сувни Сибирдан жанубга оқизиш ғояси туғилганига юз йилларча бўлди. Биринчи лойиҳани ўтган асрнинг охирларида агроном ва климатолог Демченко тузган эди. Унинг дадиллигига бугунги кунда ҳам лол қоласан киши. Демченко Обь билан Енисейни жанубга, Орол—Каспий томонга буришни таклиф этганди. Бу Каспий денгизида сув сатҳининг 70 метрдан баландроқ кўтарилиши имконини берарди. Ҳосил бўлган янги денгизнинг шимолий ва шарқий чегаралари Саратов ва Уральскка тенглашиб қоларди... Китъа ўртасида янги улкан денгизнинг пайдо бўлиши, Волгабўйи, Шимолий Кавказ, Ўрта Осиё ва Қозоғистоннинг қурғоқчил областларида табиий ёғингарчиликни кескин кўпайтиради. Демченконинг ҳисобларига қараганда, ҳар учинчи йили қурғоқчилик бўладиган бу жойларнинг иқлими Европаникига ўхшаб қоларди. Европа денгизлари каналлар орқали Сибирь дарёлари билан туташиб Ғарбий Сибирь маъдани ва ўрмонини ташишга имкон туғиларди. Демченко ҳатто харажатларни 50 йил ичида қоплаш мумкинлигини ҳам ҳисоблаб чиққан.

Бу фикрлар ҳар қанча дадил бўлмасин, улар орзу эди. Ҳозир эса Сибирь дарёлари сувининг бир қисмини Ўрта Осиё ва Қозоғистонга ташлаш учун илмий ва иқтисодий имкониятлар вужудга келди.

Иртиш билан Тобол дарёси қўшиладиган ердан бошланадиган канал пойиҳаси анча истиқболли кўринади. Канал бу ердан меридиан бўйича жанубга қараб боради ва Жусали шаҳри районида Сирдарёни кесиб ўтади ҳамда Амударё Султон Увайс тоғи массивидан ўтаётган жойида унга қўшилади. Бу Обь—Каспий каналининг биринчи навбати бўлиб, у кейинчалик давом эттирилади.

Иртиш ва Тобол дарёлари тутташган ердаги сув ҳавзасидан насослар сувни 10-16 метрга кўтариб беради. Бу ердан сув асосий канал орқали Ғарбий Сибирдаги Заводоуковск шаҳригача боради. Бу ерда икки босқичли насослар ўрнатилиб, улар сувни 55-57 метр баландликка — Турғай ясситоғлигига кўтариб беради. Сибирь сувининг жанубга оқиши учун у жами 70-75 метр баландликни кесиб ўтиши керак. Кейин эса ўзи оқиб кетаверади.

Заводоуковскдан Амударёгача бўлган масофа 1800 километрга яқин. Бу йўлнинг асосий қисми саҳро ва аҳоли кам яшайдиган жойлардан иборат. Сув келиши билан у ерлар яшнаб кетади. Обь—Каспий канали Тўрғай дарёсини кесиб ўтадиган жойда Тўрғай сув омбори, бироз пастроқда эса Тенгиз ёки Мингбулоқ сув омбори ҳосил бўлади. Насослар махсус каналлар орқали Чу ва Талас дарёларининг қуйи оқимларига, Сирдарёнинг Чийли ва Қизилқум суғориш системаларига, Зарафшон дарёси водийсидаги суғориш системаларига сув етказиб беради. Бу сув Фориш ва Нурота даштларини суғориш имконини беради, Қизилқум саҳросидаги саноат комплексларини сув билан таъминлайди.

Биринчи босқичда Сибирь сувидан йилига 25 миллиард куб метр олиш кўзда тутилади. Иккинчи босқичда бу рақам 50, учинчи босқичда 75 миллиард куб метрга тенг бўлади. Обь ҳавзасига Енисей суви ёрдамга келади. Қудратли насослар орқали Енисей суви Обь ирмоқлари — Кеть ва Чулим дарёларига ўтказиб берилади.

Лекин бу билан Сибирь табиатига зарар етмасмикан? Масалан, Кара денгизининг ҳарорат режими бузилади, Обь ёқасида навигация ишлари муддатининг қисқариши мумкин деган хавф туғилади. Биз бу планни аста-секин амалга оширмоқчимиз. Биринчи босқичда Кара денгизига туташаётган Сибирь дарёлари умумий оқимининг атиги 2,5 проценти олинади. Тахминий ҳисобларнинг кўрсатишича, бу Ғарбий Сибирь иқлими ва табиий шароитига салбий таъсир кўрсатмайди. Иккинчи босқичда 5 процент сув олинади ва СССР Фанлар академияси ҳамда СССР об-ҳаво хизмати илмий-тадқиқот институтларининг асосий тадқиқотлари тугаллангунча шу билан кифояланилади.

Ҳозир қидирув ишлари олиб бориляпти. Бўлажак канал трассаси бўйлаб топографлар ва геологлар йўлга чиқишди.

Менинг тасаввуримда канал узунлиги 3000 километр, эни 350-400 метр, чуқурлиги 12-15 метргача бўлган сунъий дарё бўлади. Жаҳон гидротехника практикаси бунга ўхшаш иншоотни билмайди.

Бу канал Ўрта Осиёдаги иккинчи Амударё бўлади. Лекин қилинадиган ишлар шу қадар улканки, бир авлоднинг унинг уддасидан чиқиши амри маҳол. Биз бошлаймиз — авлодларимиз тугаллашади.

(АПН).

КОСМОСДАГИ «ОБ-ҲАВО» ҚАНДАЙ?

Абастуман астрофизика обсерваториясида атмосфера ва планеталараро космик фазо шуълаланишини оптик кузатиш учун мўлжалланган ноёб аппаратуралар комплекси монтаж қилиниб бўлинди. Комплексни грузиялик олимлар ва Харьков радиоэлектроника институтининг инженерлари яратдилар.

Мураккаб оптик электрон установка тоғлар устидаги мусаффо тунги осмонга «кўп кўзли» стволини қаратди. Установканинг кўзи осмоннинг исталган нуқтасига тез ва аниқ қаратилади ҳамда олдиндан белгиланган ҳар қандай программа бўйича автомат тарзда кузатиш олиб боради.

Ғоятда сезгир приёмниклар атмосферанинг юқори қатламларидан келувчи энг заифёруғлик оқимини ҳам сезиб, қайд этади.

Тунги осмоннинг заиф юлдузлар шуъласи билан рақобатлашувчи шуълаларини тадқиқ этиш атмосфера ва планеталараро фазонинг баландликдаги жуда сийрак областларида пайдо бўлувчи мураккаб физик-химик процессларнинг маъносини очишга имкон беради.

ТБИЛИСИ. (ТАСС).

Олий ўқув юртлари ҳаётидан

КОНКУРС ДАВОМ ЭТАДИ

Партия XXIV съезди қарорларида таъкидланганидек, СССР халқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг асосий омилларидан бири юқори малакали ёш мутахассис кадрлар етиштиришдан иборат. Бу вазифани муваффақиятли амалга оширишда халқ маорифини янада яхшилаш, ўқув жараёнини ҳозирги замон фан ва техника ютуқлари билан боғлаган ҳолда олиб бориш, ўқув юртларини замонавий техника воситалари билан жиҳозлаш ва улардан самарали фойдаланиш, ўқитишда ўқув ва илмий-оммабоп фильмлардан кўплаб фойдаланиш талаб этилади.

Бу борада Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ҳам бир қатор ташкилий-тарбиявий тадбирларни амалга оширмоқда. Ўқув жараёнлари назарий жиҳатдан сермазмун, тушунарли ва қизиқарли бўлиши учун республикамиз ўқув юртлари профессор-ўқитувчилари тинмай изланишлар олиб бормоқдалар.

Бунинг учун улар лекция ва амалий машғулотларда техника воситаларидан, кинофильмлар ва диафильмлардан кўплаб фойдаланмоқдалар. Бу эса ўз навбатида ўқув юртлари кинофотолабораторияси ходимлари зиммасига кўплаб сермазмун ўқув фильмлари, диафильмлар яратиб бериш вазифасини юклайди. Республикамиз ўқув юртларининг ўқув фильмлари фонди йилдан-йилга бойиб бормоқда.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги яратилаётган бу ўқув фильмлар ва диафильмларнинг ҳар йили кўрик-конкурсини ўтказиб келмоқда. Яқинда Беруний номли Тошкент политехника институтида ўқув кинофильмларининг II республика кўрик-конкурси бўлиб ўтди. Бунда республикамиздаги кўпгина ўқув юртлари ўзлари яратган энг яхши ўқув фильмлари ва диафильмлари билан қатнашдилар. Қизиқарли ўтган кўрик-конкурсда Тошкент политехника институти ҳарбий кафедраси аъзолари актив иштирок этиб, ўқув фильмлари бўйича фахрли ўринни эгалладилар.

Энгельс номли Тошкент чет тиллар институти диафильмлар бўйича биринчи ўринни қўлга киритди. Шунингдек, Тошкент авиация техникуми ўқув фильми бўйича биринчи ва диафильмлар бўйича эса иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллади.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг қарорига мувофиқ конкурс ғолиблари «Ленфильм» киностудиясига тажриба алмашиш ва ўз малакаларини оширишга борадилар.

1975 йилнинг баҳорида Москвада ўқув фильмларининг Бутуниттифоқ кўрик-конкурси ўтказилади. Ҳозир бу конкурсга пухта тайёргарлик кўриляпти.

Ҳакимжон ЮНУСОВ,
Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ўқув-методика кабинетининг методисти.

Соатингизни тўғрилаб олинг

Ер ўз ўқи атрофида яна бир неча марта айлангач, янги календарни очамиз. Вақт ҳисоби кўҳна — халқлар йил бошини турлича белгилаб келганлар. Қадимги Мисрда йил Нил дарёси тошган вақтдан ҳисоблана бошлаган, Ҳинд океани оролларида йил боши муссонга қараб белгиланган.

Русда бир вақтлар йил кўкламда—1 мартдан бошланган. Ҳисоб— дунё пайдо бўлган вақт — ҳозирги йил ҳисобимиздан олдин 5508 йилдан бошлаб олиб борилган, 7.000 йилда йил боши 1 сентябрдан бошлаб олинган. 7208 йил кутиб олинганидан бирмунча вақт ўтгач Петр 1 нинг фармони чиқарилган. Подшо 7703 йилнинг 31 декабридан кейинги кунни «Исо пайғамбар туғилган кундан бери ўтган» 1700 йилнинг 1 январи деб ҳисоблансин, деган буйруқ чиқарган. Шундан бери кишилар Янги йилни январнинг биринчи тунида кутиб олиб келишмоқда.

Янги йилни Тинч океанида жойлашган Фижи ороли аҳолиси биринчи бўлиб кутиб олади. Шу ерда 180-меридианда сана ўзгариши чегараси ўтади.

Ер курраси апельсин бўлаклари каби 24 вақт минтақасига бўлинган. Ҳар бир минтақанинг вақти қўшни минтақадагидан 1 соат тафовут қилади. Янги йил соат минтақаси чегарасига келгач, тўхтайди ва киритиб юборишлари учун бир соат кутади. Янги йил Москва минтақасига киргунича 10 марта тўхтайди.

Кишилар Янги йилни кутиб олаётиб ўз соатларини мамлакатнинг бош соати — Москва Кремлининг Спасская минорасидаги соатга тўғрилайдилар. 1975 йил бизнинг вақт минтақамизга шу соат жамининг биринчи зарби билан кириб келади. Қадаҳни жомнинг охирги зарби билан кўтарган киши Янги йилдан бир дақиқа кечикади.

Умуман Янги йил кутиш иштиёқмандларининг Қутбга боришларини тавсия этардик. Ҳамма соат минтақалари Қутбга бориб туташади. Қутбда бир сутка ўтказган киши янги йилни 24 марта кутиб олиши мумкин.

(ТАСС).

ГЎЗАЛЛИК ВА КАМОЛОТ МАКТАБИ

ОТАЛАР ВА БОЛАЛАР

Ҳурматли редакция! Спортнинг, айниқса совет спортчи хотин-қизларининг маҳорати айни камолот чўққисида эканини ҳаммага маълум. Людмила Турищева, Эльвира Саади, Ирина Роднина, Людмила Пахомова каби улуғ спорт мастерларининг маҳоратларини завқ билан томоша қилмаган, «балли, қизлар» демаган томошабин бўлмаса керак. Лекин бир нарса бизни бениҳоя ўйлантиб қўйди. Фан ва техника, қишлоқ хўжалиги, маданият, адабиёт ва санъат дунёсида жаҳонни лол қолдираётган ўзбек қизининг спорт оламидаги ҳаётини бошқа соҳаларидаги оламшумул довруғига дадил қиёслай олмаймиз. Назаримизда у бу соҳада бироз орқада қолаётгандай. Бунга ўзимизми ёки бизнинг спортга бўлган хоҳишимизни баъзида қўллаб-қувватламайдиган ота-оналаримиз сабабчими? Ахир, жисмоний етуклик замон кишисининг ажойиб фазилатларидан бири эмасми?! Маслаҳат беринг. Студент дугоналарим номидан Саодат.

Редакциядан. Редакция Саодатхон кўтарган масалани ҳар жиҳатдан актуал проблема деб ҳисоблайди. Қуйида ҳурматли ёзувчимиз Мирзакалон Исмоилий ва медицина фанлари доктори, профессор Ҳаким Зоҳидийнинг шу хат муносабати билан олиб борган ўзаро суҳбатини эътиборингизга ҳавола этамиз.

«Замон кишиси қандай бўлиши керак?» деган саволга бир неча сўз билан: «Ҳаётда тўғри, ишда фидокор, онгда юксак, ҳар бобда илғор» деб жавоб бериш мумкин эди. [illegible] учун одамдан жуда кўп нарса талаб этилади. Шулардан бири Саодатхон айтганидек жисмоний етуклик фазилати.

Бундоғ қараганда, мавзудан узоқроқ туюлган баъзи масалаларга эътиборингизни жалб қилишни истар эдик.

Бизни оила муҳити, айниқса ота-она муносабати кўп ўйлантиради. Биз, яъни ота-оналар кўпинча фарзандлардан талаб қиламиз. Буни ўзимизнинг дахл қилиб бўлмайдиган ота-оналик ҳуқуқимиз деб биламиз. Тўғри, ота-оналарда шундай ҳуқуқ бор. Лекин бу ҳуқуқ ҳар икки томоннинг шахс сифатидаги, инсонлик сифатидаги маънавий манфаатига зид бўлмагандагина, яъни томонларнинг иззат-нафсини ҳақорат қилиш негизига қурилмагандагина адолатли ҳуқуқ бўлади.

Инсон ўн саккиз ёшида ҳаёт тажрибасидан узоқ, кўп масалада ҳали нўноқ. Лекин бу тамға эмас. Ҳозир шундай ёшларимиз борки, улар 12-13га кирар-кирмаёқ катта, етук одамлардек муҳокама қилишади. Биз буни замонамизнинг шарофати, тўғри тарбиянинг кароматидеб қувонамиз. Агар уларга, яъни фарзандларимизга, бугунимизнинг кичиклари — эртамизнинг буюклари, деб қарашга одатлансак, уларнинг чинакам буюк инсонлар бўлиб етилишларига ўзимизнинг ота-оналик, гражданлик ҳиссамизни қўшсак, яъни ўша навниҳол илдизига бидъат болтасини урмасагу, яшнатиб ўстирадиган ривож сувини бериб турсак, юқорида биз тилга олган адолатли ҳуқуқ тантана қилган бўлур эди.

Лекин, афсуски, ҳаётда баъзан бунинг акси бўлади. Айрим ота-оналар ўзларининг хунук қилиқлари ёруғ замонамизнинг ёруғ юзига доғ бўлиб тушиши мумкинлигини ўйламай, фарзандларининг ҳавас олови ёндириб турган қалбларига бидъат пичоғини уриб қўядилар!

Биз бу ерда «бидъат» деган иборани ишлатдик. Бу сўз шу кунларимизда оғизга олсак ярашмайдиган, эскириб, увадаси чиқиб қолган сўз эмасмикан? Албатта, замонамизнинг илғор тушунча ва ҳаракати, одамларимизнинг юксак онги ва фаолияти истеъмолдан суриб чиқарган эскилик сарқитлари таъбири бу! Агар шундай бўлмаса, қизларимизни фигурали учиш гашти бахтидан маҳрум қилаётган баъзи ота-оналар ўжарлигини нима билан изоҳ қилиш керак? Мантиқни қаранг, қиз бола физкультурачилар формасида бадан тарбиясига қатнашса, муз устида фигурали учишлар билан шуғулланса уят бўлар, ота-онаси номусга қолар эмиш! Омсклик Галима Шугурова бадан тарбиясидаги оламшумул маҳорати билан ҳаммани ҳамма ерда қойил қолдириб, уйига қатор-қатор олтин медаллар олиб келаётган экан, [illegible] шинаси штурвалига биринчи бўлиб ўтирганида ота-онаси ё умр йўлдоши унинг олиб борадиган кенг йўлини тўсса ёки янгиликка, замон талабини адо этишга интилтириб турган ҳавасини сўндирса, Турсуной Охунова бугунги машҳур аёл, бахтли она, кўкрагида қўша-қўша орденлари ярқираб турган замона кишиси — довруғи оламни тутган қаҳрамон бўлармиди?! Йўқ, албатта! Ота-оналари ё оила каттаrange калтабинликлари қурбони бўлиб, ҳаётда, меҳнатда, шижоатда бирон асар қолдирмай, изсиз, унсиз кетганлар сингари шараф майдонига чиқмасдан ўтар эди.

Ҳар бир ота-она фарзандига фақат, ҳа, фақат бахт тилайди, шу бахт учун қўлидан келган ҳеч нарсасини аямайди. Биз буни кўра-била туриб, яна ғайратчан, чечан, уддабурон, чаққон қизу-қизалоқларимиз бахту шуҳратини ўйлаш ўрнига эгниларидаги формадан уялиб ўтирсақ, ҳурматли ота-оналар, унда биз нима деган одамлар бўлдик? Фарзанд бахтига зомин бўлиш — қачон ота-она ёнини ерга тегизибди?

Ҳеч замонда ҳеч бир инсон таппа-тайёр олим бўлиб дунёга келмайди. У комил инсон бўлиб етилиш учун бутун умр ўқиши, ўрганиши, изланиши, демак, ақлга сиғмайдиган ниҳоятда оғир меҳнат машаққатига бардош бериши, замонасининг илғор тушунчасидан ва замона муҳайё қилган маънавий неъматдан мутлақо баҳраманд бўлиши керак. Аммо, биз ота-оналар шу ҳақиқатни баъзида эсдан чиқарамиз-да, фарзандларимизни камолот машаққатларидан четга тортиб тирикчиликнинг бугунги, ҳозирги дамгагина яраб турадиган пастқам йўлига солиб юборамиз. Одам боласи биров айтганини, биров ўргатганини такрорлашдан бошқа нарсани билмайдиган тўтиқуш эмас. Йўқ, асло ундай эмас! Ҳар қандай болада, майли у катта ё кичик бўлсин, ўзига яраша ақл бор, идрок бор, мустақил фикрлаш салоҳияти бор. Ота-онадан лозими шу йўргакдаги салоҳият илдизига ҳаёт суви бериб туриш, уни ҳар кун, ҳар дам, ҳар қандай шароитда ривожлантириш ғамини емоқлик.

Болалар тарбиясида жуда кўп гапирамиз, кўп ёзамиз ҳам. Бунинг боиси маълум. Болалар эртанги кунимизнинг карвонбошилари, инсон умрининг, халқ давлат умрининг давомчилари. Буларсиз емак, ичмак йўқ, яратишга куч-қувват йўқ, уйларимизда чироғ, ариқларимизда чулдираб оққан сув йўқ, демак, ҳаёт йўқ! Ҳақиқат шундай бўлгандан кейин болалар тарбияси тўғрисида гапиришга, бу тарбияни бугунги, айниқса эртанги кунимизнинг талабига мослаб олиб бориш ғамини ейишга мажбурмиз. Бу бизнинг ота-оналик бурчимизгина эмас, гражданлик бурчимиз ҳам.

Тарбия сўзининг маъноси жуда кенг, лекин баъзи ота-оналар буни жуда тор маънода тушунадилар: болаларининг қоринларини тўйдириш, усти-бошларини бут қилиш, ўқитиш—шу холос. «Уларнинг маънавий тарбияси қаерда қолди? Бу энг муҳим тарбиянинг ғамини ким ейди?» деб сўрасангиз «Парво қилманг, мактаб бор, мактабда пионер, комсомол акалари бор» дейишади. Борлиги бор, минг қатла шукур борлигига! Лекин, афсуски, биргина шунинг ўзи билан мурод ҳосил бўла қолмайди. Бола мактабда, коллективда ҳар кун бир неча соатгина бўлади. Аксар умри эса уйида, ота-онаси, оиласи бағрида ўтади. Демак, боланинг кўнгли нимада, ҳаваси нимада, интилиши, қизиқиши нимада — буни ҳаммадан кўра ота-онаси, оиласи кўпроқ билади. Ишқ-ҳавас, бир нарсага муҳаббат бирданига пайдо бўлиб, бирданига вояга етмаслигини назарда тутсак, ўғил боланинг хоккейга ё футболга, қиз боланинг гимнастика турларига ишқибозлиги узоқ вақт, балки бир неча йил давомида етилганлигини тан олишга мажбур бўламиз. Хўш, бир неча йил қалбида, бағрида ардоқлаб ўстирган орзуси ота-онасининг биргина совуқ сўзи, кўр-кўрона раддияси билан юлқиб ташланса, бола бечора бу хўрлик ўтида ёниб, куйиб, умидсизланиб, бир нимага қўл уришдан совуб қолмасмикан?

Биз юқорида: болаларда фикрлаш, ўйлаш қобилияти бор, дедик. Бор. Шунинг учун улар ота-оналарининг, умуман катталарнинг ҳадеб уни қил, буни қилма, ундай қил, бундай қилма дейишларини ёқтиришмайди. Шу учун ёқтиришмайдики, беўрин, бетакаллуф кишилар болалардаги ташаббус қобилиятини сусташтиради, ўтмаслаштиради. Охирида йўқ қилиб юборади. Шунинг учун қилиниши лозим бўлган нарсани бола ташаббусига ҳавола қилишу, зимдан кўз-қулоқ бўлиб туриш маъқулдир. Айтайлик, қизингизнинг қалбида гимнастика ёки шахматга бўлган иштиёқ жўш уриб турганидан бехабар уни шифокор бўлишини орзу қилдингиз ва бунга ундадингиз. Ахир ўйлаб кўринг, ўрта миёна шифокор бўлгандан кўра қойилмақом гимнастчи ёки шахматчи бўлганга нима етсин?!

* * *

Ҳақ гапни айтдингиз. Сўзимни бир рисоладан бошламоқчиман.

Ҳар куни кечқурун чойхонани канда қилмайдиган бир чол тўсатдан бир неча кун кўринмай қолибди. Уни учратиб: «Нега чойхонага чиқмай қўйдингиз», деб сўрасалар, «Шундай ажойиб фигурали учишлар бўлиб турганда чойхонада ўтиришга на ҳожат, болам»!» дебди.

Демак, спорт, унга ҳоҳиш, қизиқиш кекса-ю, ёш ҳаётига сингиб боряпти. Бу қувончли ҳол, албатта.

* * *

Саодатхоннинг редакцияга хат йўллаб, жон куйдириши ҳам бежиз эмас. Чунки ёшлик жисмоний етуклик билан гўзал эканини ҳар қайси ёш яхши тушунадиган ва бунга улар жон-дили билан интиладиган бир замонда яшаяпмиз.

Маълумки, ҳамма мактабларда жисмоний тарбия дарс сифатида ўтилади. Лекин кўпчилик қизлар 7 ёки 8 синфга ўтганларида физкультурани тарк эта бошлайдилар. Бунга, бир томондан шу ёшга етганда қиз болаларда пайдо бўладиган «уятчанлик» аломати сабаб бўлса, иккинчидан ота-оналарининг «катта қиз бўлиб қолдинг, энди уят бўлади» деб қизларининг раъйини қайтаришади....

Қўқон шаҳрида истиқомат қиладиган танишим — врач аёлнинг ажойиб табиатли қизи Тошкент медицина институтида ўқир эди. У бадиий гимнастика билан шундай шуғулланар эдики, тез фурсатда биринчи разрядли спорт усталари қаторига ҳам ўтиб олди. Унинг келажакда машҳур спортчи бўлишига мутлақо шубҳа қилмас эдик. Бироқ у тўсатдан физкультура билан шуғулланишни тақа-тақ тўхтатиб қўйди. Маъюсланди. Сабабини сўрасак, ер чизиб қолди. Бир куни онасидан сўрадик.

— Қизимнинг спорт билан шуғулланишига мен-куя мутлақо қарши эмасман. Лекин маҳаллачилик.., — деди у ерга қараб.

— Ахир ўзингиз шифокорсизку?!

— Тўғрику-я, лекин маҳалламиздаги баъзи бир кексалар «марҳум эрингизнинг ва ўзингизнинг шаънингизни ўйлаб иш қилинг, спорт қиз боланинг юзини очиб юборади, дейишди». Кўздай қўшнилар... Гапларини икки қилолмадим...

Ҳурматли газетхон, бу мисолдан ўзингиз хулоса чиқариб кўрингчи?! Она тўғри иш қилдимикан?!

Ўрта Осиё медицина педиатрия институти жисмоний тарбия кафедрасининг мудири доцент Г. П. Афанасьева ачиниб қуйидаги воқеани ҳиқоя қилиб берган эди:

— Тошкент медицина институтида ишлаганимда «Д» исмли жуда талантли спортчи қизни учратдим. Унинг ғоят чиройли қадди-қомати, нафис ҳаракатлари ва бадиий гимнастикага бутун вужуди билан қизиқиши мени мафтун қилди. У билан ўзим алоҳида шуғуллана бошладим. Тез орада у шаҳар миқёсида моҳир спортчи сифатида танилди. I разрядли спортчи номини олди. Унинг яна ҳам юксак чўққиларни эгаллашига ишончим комил эди. Бироқ турмушга чиқди-ю, спорт билан шуғулланмай қўйди. Турмуш йўлдоши рухсат бермапти. Ачинди, лекин начора!..

Эндиликда спортнинг киши организмига ижобий таъсири масаласи икки карра-иккидек ҳаммага маълум ҳол бўлиб қолди. Бу ҳақда кўплаб мақолалар ёзилган, лекциялар ўқилган. Буларнинг асосида шундай бир ҳақиқат борки, бу ҳақда яна бир бор эслатиш фойдадан холи эмас.

Одам ҳаётини таъминловчи учта асосий омилларнинг биттаси ҳаракатдир. Организмдаги ҳар бир жонли заррача, яъни ҳужайра ва ҳужайралар йиғиндисидан иборат бўлган ҳар бир аъзо доимо, тинимсиз ҳаракат қилиб туради. Агарда бирорта аъзода ёки унинг бир бўлакчасида шу ҳаракат тўхтаса, ўша аъзо бутунлай ёки қисман ўлади. Юракда, ўпкада ва бошқа аъзоларда бўладиган инфаркт касали шулар жумласидандир. Масалан, юрак деворининг бирор жойида қон оқими тўхтаб, овқат келмай қолса, ўша жойдаги ҳужайралар ҳаракатдан тўхтайди, яъни ўлади. Шундай экан, организмнинг энг майда заррасидан тортиб доимо ҳаракат бўлиб туриши ва бу ҳаракатни кучайтириб туриш қанчалик муҳим ҳаётий аҳамиятга эга эканлиги ўз-ўзидан маълум. Худди ана шу масалада спортнинг роли ғоят бебаҳодир. Тўғри, спорт билан шуғулланган киши узоқ умр кўради, деб аниқ ваколат беролмасакда, лекин улар доимо соғлом, кам касал бўладиган, касалланиб қолганда жуда тез тузалиб кета оладилар, деб аниқ айта оламиз.

Бу ерда гап оддий нарсалар устида эмас, инсон, унинг келажаги, тақдири ҳақида боряпти.

Ёшларга келсак, уларнинг орзу-истаклари, интилишлари илгарилаб кетган. Ҳа, бизнинг ёшлигимиз, ёшликдаги интилишларимиздан ҳам илгарилаб кетган. Бу, албатта, давр ва у берган имкониятлар билан боғлиқ. Кўз олдингизга бир келтиринг-а! Кейинги йилларда Тошкентнинг ўзида қанчадан-қанча спорт иншоотлари қурилмади?! «Пахтакор» стадиони, Марказий «Юбилей» спорт зали, сув спорти саройи... Уларнинг қошидаги турли спорт мактабларига юзлаб ёш спорт ҳавасмандлари қатнайдилар. Ажаб эмас, улар орасида Саодатхон орзулаган спорт юлдузлари етишиб чиқса.

Шароитга кўп нарса боғлиқ, дедик. Лекин шароитдан фойдалана билиш ҳам муҳим масала. Ҳозирда спорт зали бўлмаган биронта мактаб йўқ. Баъзи мактаблардаги спорт заллари фақат жисмоний тарбия дарслари пайтидагина ишлатилади. Бошқа вақтларда эса бўм-бўш ётади. Ваҳолонки, спортнинг бирон-бир турига қизиқмаган болани топиш қийин. Мактабларда спорт турлари бўйича ихтисослашда ўғил болалар билан бир қаторда қизлар учун ҳам алоҳида группаларни кўпайтириш ва дарсдан бўш вақтларда спорт залларидан фойдаланиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз. Шунингдек, хотин-қизлар кўп ишлайдиган корхоналарда спорт гимнастикасини мунтазам ўтказиб туриш ҳам хотин-қизларнинг спорт соҳасидаги муваффақиятини таъминлайдиган яхши омиллардан бири. Хотин-қизлар спартакиадалари ўтказиш, алоҳида мусобақаларнинг ўтказилиши спортчи хотин-қизлар учун ҳам, спорт шинавандалари учун ҳам қувончли ҳол бўлиб қолди. Айниқса, шахмат бўйича мусобақалар яхши натижалар бераётган эди. Лекин бу мусобақаларнинг кейинги пайтларда унутилиб юборилаётгани ёмон бўлди. Физкультура институтига қабул имтиҳонлари пайтида ўзбек хотин-қизларининг лаёқати, иштиёқига ҳам алоҳида эътибор бериш ўзбек спортчи хотин-қизларининг ўсишида ўзига хос аҳамиятга эга, албатта.

Ёшларга ҳам айтадиган икки оғиз сўзимиз бор. Спорт билан шуғулланиш бошқа касблар каби катта матонат ва меҳнатсеварликни талаб қилади. Ёшлар ичида шундайлари ҳам борки, гимнастика билан бинойидек шуғулланиб туриб, волейболга ўтиб кетади ёки яна бир бошқа спорт турига қизиқиб қолади. Бу қўнимсизлик оқибатида спорт турларининг бирортасини ҳам мукаммал эгаллай олмайди. Бу масала сиз ёшлардан катта ҳушёрлик, танлаган касбга меҳр, садоқат талаб этади. Вақти келса, ота-онангизга спортга бўлган ҳавасингизни тушунтира билинг. Машқларингиздан намуналар кўрсатинг. Тренерингиз билан яқиндан таништиринг. Ишонамизки, ота-она фарзандининг фақат толеини истайди, ҳаётда ўз ўрнини топишига тилакдош.

Орангизда қобилиятли қизлар жуда кўп. 30-йиллардаёқ ўзбек хотин-қизлари орасида биринчи бўлиб парашютдан сакраган Башорат Мирбобоева, машҳур чавандоз А. Насимова, енгил атлетикачи З. Ахтямова, шахматчи Ш. Бердиева, учувчилар В. Аҳмедова ва Д. Баҳодировалар сиз ўзбек қизларининг ажойиб вакилаларингиз.

Спорт оламидаги бундан кейинги муваффақиятларингиз фақат ва фақат сизларнинг шижоатингиз ва сизларнинг ажойиб ишларингизни ҳамиша қўллаб-қувватлайдиган, елкадош ота-оналарингизга боғлиқ.

Мирзакалон ИСМОИЛИЙ,
Ҳаким ЗОҲИДИЙ.

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ!

1966 ЙИЛГИ 3%ли ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛАР ЗАЁМИ 68-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Бу тираж 1974 йил 30 декабрда Москва шаҳрида бўлиб ўтди.

ЗАЁМНИНГ ҲАММА ҚИРҚ ТЎҚҚИЗ РАЗРЯДИДАГИ СЕРИЯ ВА ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИНГ ҚУЙИДАГИ НОМЕРЛАРИГА ЮТУҚЛАР ЧИҚДИ.

серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)
100181	1—50	40	135901	24*)	1.000	165308	12*)	1.000
100507	25*)	1.000	136342	1—50	40	166894	11*)	500
100705	02*)	500	136574	1—50	40	167017	1—50	100
101102	05*)	1.000	136658	12*)	500	167951	44*)	1.000
101983	48*)	500	137923	1—50	100	169092	1—50	40
102068	44*)	500	137972	36*)	500	169796	14*)	1.000
102617	1—50	100	138178	08*)	500	170020	03*)	1.000
102973	07*)	500	138214	31*)	500	171012	16*)	1.000
103129	15*)	500	138560	15*)	500	171485	1—50	40
103456	33*)	1.000	138653	02*)	500	171574	1—50	40
104194	33*)	500	138857	12*)	500	171941	16*)	500
106452	14*)	500	139123	50*)	500	173225	1—50	100
106717	07*)	500	139604	02*)	500	173963	35*)	500
107862	1—50	40	140462	48*)	500	174356	1—50	40
108546	02*)	500	141680	31*)	500	174506	1—50	40
108596	28*)	500	141948	28*)	500	174563	1—50	40
108599	23*)	500	143141	37*)	500	174664	34*)	500
108729	04*)	500	143980	14*)	500	175147	1—50	100
108969	1—50	40	145017	1—50	40	175744	1—50	40
109103	31*)	1.000	145837	42*)	500	176467	1—50	100
110713	12*)	500	145850	16*)	5.000	176940	1—50	40
111361	1—50	40	146125	1—50	100	177053	1—50	100
112003	27*)	2.500	146486	43*)	500	177928	35*)	500
112155	09*)	2.500	146544	07*)	500	178855	1—50	40
112577	1—50	40	146829	03*)	500	180798	41*)	500
113197	18*)	500	146962	08*)	500	180916	25*)	500
113825	22*)	500	147450	08*)	500	181739	14*)	500
114828	32*)	500	147511	03*)	500	182025	12*)	500
114994	31*)	500	147604	24*)	500	182422	13*)	500
115115	1—50	100	147878	21*)	500	182651	10*)	500
115609	1—50	40	147998	1—50	100	183518	1—50	40
115824	06*)	500	148702	34*)	1.000	183834	31*)	500
117868	1—50	40	148793	39*)	500	184564	1—50	40
118430	35*)	500	148859	1—50	40	184887	1—50	40
118815	34*)	500	149277	20*)	500	185643	40*)	500
119020	38*)	1.000	149583	18*)	500	185911	43*)	500
119781	33*)	2.500	151147	05*)	500	186911	02*)	500
120365	12*)	500	151348	27*)	500	186970	38*)	500
121008	23*)	500	151554	1—50	40	187316	02*)	500
122102	12*)	500	152147	12*)	500	187481	22*)	500
122559	48*)	500	152503	14*)	500	188869	31*)	2.500
122879	22*)	1.000	152842	26*)	1.000	188942	09*)	500
122941	05*)	500	153037	1—50	40	189804	1—50	40
123058	15*)	500	153871	21*)	500	190032	37*)	500
123148	22*)	500	154274	40*)	500	190145	40*)	500
123697	1—50	40	155339	1—50	40	190317	07*)	1.000
124091	34*)	2.500	155469	47*)	500	192345	1—50	40
124552	33*)	500	156098	13*)	500	192776	26*)	500
125736	17*)	500	157293	42*)	500	193151	1—50	40
125828	1—50	40	157365	1—50	100	194304	1—50	100
127865	33*)	500	158813	21*)	500	194765	1—50	40
128409	25*)	500	158952	21*)	500	194885	42*)	500
129301	25*)	500	158974	1—50	40	195767	45*)	500
129404	10*)	500	160144	36*)	1.000	195972	15*)	500
130791	1—50	40	161350	41*)	500	196192	1—50	100
131249	08*)	500	161481	1—50	100	197032	33*)	500
131757	15*)	1.000	162122	39*)	500	197278	22*)	500
131762	15*)	500	162349	1—50	40	197300	1—50	40
132021	29*)	1.000	162643	44*)	5.000	197515	32*)	500
132638	02*)	500	163296	1—50	40	197777	1—50	100
133706	01*)	500	164056	24*)	1.000	198366	17*)	500
134476	02*)	500	164221	31*)	1.000	199487	42*)	500
135160	19*)	500	164690	32*)	500			

*) Шу сериядаги облигациянинг қолган 49 номерига 40 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда йигирма сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

Ўн сўмлик облигацияларга ютуқларнинг ярми тўланади.

Ютуқ суммасига облигация қиймати ҳам қўшилган.

Бу жадвал расмий ҳужжатдир. Омонат кассалари газетанинг янги сони келганидан сўнг ютуқларни шу жадвалга мувофиқ белгиланган тартибда тўлайдилар.

Ютуқлар тиражини ўтказиш бўйича комиссиянинг раиси — Меҳнаткашлар депутатлари Москва шаҳар Москварецк район Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари — Д. В. ПОПОВ.

Комиссиянинг масъул секретари — Л. П. ЕСИНА.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА 18.40 — ТОШКЕНТ. 18.45 — Қўғирчоқ фильм. 18.55 — «До-ре-ми-фа-соль». 19.25 — Бизнес оламида (Москва). 19.50 — **«Ахборот»**. 20.05 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 20.30 — Шеърият мухлисларига. 20.40 — **«Ахборот»**. 21.00 — Янги йилнинг янги марралари. 22.00 — **«Вақт»**. 22.30 — Санъат усталари. Тамарахоним. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. 10.05 — Янгиликлар. 10.15 — Кинофильм. 10.45 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 11.30 — Ўқув кўрсатувлари. 18.40 — МОСКВА. **Зумрад шаҳар сеҳргари** (мультфильмнинг 3-серияси). 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Қорбобога совғалар. 19.50 — **Похол қалпоқча** (бадиий фильм). 22.00 — Ҳужжатли кино экрани (Тошкент). 22.30 — Кинопанорама. 24.00 — Балет шинавандаларига. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.40 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4/I да **Боғчасарой фонтани** (12.00), **Флория Тоска** (19.00), 5/I да **Этик кийган мушук** (12.00), **Корсар** (19.00), 6/I да **Спартак** (12.00), **Травиата** (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/I да **Аяжонларим** (12.00), **Бой ила хизматчи** (19.30), 5, 6/I да **Қароқчилар** (12.00, 15.00).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4/I да **Замонали ва Омонали**, (12.00), **Нурхон** (19.30), 5/I да **Ажаб савдолар** (19.30), 6/I да **Хонума хоним** (12.00), **Тошболта ошиқ** (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/I да **Ойдин** (12.00, 16.00), 5/I да **Ташвишланманг, онажон** (12.00, 16.00), 6/I да **Нон, қон, инсон** (12.00, 16.00).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Циркда арча. «СЕҲРЛИ ҚЎЛ» ЯНГИ ЙИЛ ЦИРК ТОМОШАЛАРИ** (10.00, 12.30, 15.00).

КИНО

Ёғли иш — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «НУКУС», САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «МОСКВА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Авлодлар нидоси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИНИНГ ДорУРСига

ДорУРС новвойхона бўлимининг бошлиғи ва ревизор, УРГАНЧ ОРСининг план-молия сектори бошлиғи ва бош бухгалтер

КЕРАК.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ботаника институти дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотлари институтнинг катта илмий ходими Ў. Пратовга онаси

Норбуви БЕРКИНОВА (Ҳузурова)нинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ФАН ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХИЗМАТИДА

ҚИЗИҚАРЛИ ТАДҚИҚОТЛАР

Ўзбекистон Фанлар академияси сейсмология институтининг олимлари Фарғона водийсидаги шаҳарларда сейсмик микрорайонлаштириш методикасини ишлаб чиқдилар. Республика Госстройи учун зарур бўлган бу иш ана шу районда сейсмологик тадқиқотлар йиллик туркумини ниҳоясига етказди. Фарғонадаги катта шаҳарлар территориясида тупроқнинг динамик барқарорлиги ўрганиб чиқилди, ер ости силкинишлари пайтида ер устининг бузилиш турлари ва бунга қарши кураш усуллари ўрганилди.

Ҳозирги замон шаҳарсозлигининг пухта бўлишини таъминлашга қаратилган бундай тадқиқотлар республиканинг бошқа жойларида ҳам амалга оширилди. Сейсмологлар йил мобайнида халқ хўжалигига еттита илмий тавсия бердилар, тажрибакорларнинг талабларига биноан кўпдан-кўп хулосалар ва таклифларни тайёрладилар. (ЎзТАГ).

Пойтахтимиз саноат корхоналари клубларида, маданият саройларида ўқувчи ва пионерларнинг янги йил каникуллари қувноқ ўтмоқда. Мана бу суратларда сиз Тошкент шаҳар Ленин номли пионерлар саройидаги арча байрами тантаналарини кўриб турибсиз.

И. Глауберзон фотолари.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✱ ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 02111. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 3.